هەرێمی کوردستان - عێراق
ئەنجومەنی نیشتمانیی
کوردستان - عێراق

ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان - عێراق

پرۆتۆکۆلەکان

40

سالّی/ 2007 – بەرگی چل

چاپی یەکەم/ سالّی 2007

پێرست

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (10) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2007/4/17 ل5

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (11) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2007/4/18 ل77

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (12) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2007/4/24 ل127

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (13) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2007/4/25 ل181

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (14) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2007/5/7 ل241

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (15) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2007/5/9 ل319

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (16) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2007/5/14 ل361

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (17) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2007/5/15 ل405

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (18) خولی دووەمی هەڵبژاردن – یەك شەممە 2007/5/27 ل457

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (19) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2007/5/28 ل519

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (20) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2007/5/29 ل585

باج بەسەر باجدەرکان دا دەسەپێ لەهەر ساڵێکی خەمڵێنراو بەپێی ئەم رێژانەی خوارەوە:

أ-داهاتی تاکی نیشتەجێی دوای پێدانی لێبووردنی یاسایی بەم شێوەیەی خوارەوە:

3٪ تاوەکو (250000) دوو سەدو پەنجا هەزار دیناری عێراقی.

5٪ (250000) پتر بێت تاوەکو (500000) پێنج سەد هەزار دیناری عێراقی.

10٪ لە (500000) پتر بێت تاوەکو (1000000) ملیۆنێك دیناری عێراقی.

15٪ لە (1000000) ملیۆنێك دیناری عێراقی پتر بێت.

داهاتی تاکی نیشتەجێ نەبوو.

هەمان رێژەی نیشتەجێ و لێبووردنی یاساییش نایگرێتەوە:

ج-داهاتی کۆمپانیای بەرپرسیاریەتی سنووردار بەرێژەی نەگۆڕ برەکەی بە 15٪ دیار دەکرێ.

ح-داهاتی کۆمپانیای تایبەتی پشکدار بە رێژەی نەگۆڕ برەکەی بە 15٪ دیار دەکرێ.

خ-داهاتی کۆمپانیای تێکەڵاوی پشکدار بەرێژەی نەگۆڕ برەکەی بە 15٪ دیاردەکرێ.

دداهاتی کۆمپانیای بیانی لەعێراقدا تۆمارکراون یان بەپێچەوانەوە خاوەن دەزگایەکی بەردەوامبێ لە عێراقدا ملکەچی باج دەبن بە رێژەی نەگۆڕ بەبڕی 15٪ لەسەر ئەو داهاتەی لەعێراق پەیدای دەکەن.

ماددەی پێنجەم: کار بە ماددەی (40)ی یاسای باجی دەرامەتی ژمارە (113)ی ساڵی 1982 ی هەموارکراو رادەگیرێ, ئەمەی خوارەوە شوێنی دەگرێتەوە:

1-بڕیاری لیژنەکانی تێهەڵچوونەوە بنبڕە, ئەگەر بڕیاری پارەی باجەکە (150000) هەزار دینار کەمتر نەبێت.

2-ئەگەر بڕە پارەی باجەکە لەپارەکەدا بۆ دەسەڵاتی دارایی لە (150000) سەد و پەنجا هەزار دینار پتر بوو, باجدەر مافی دەربڕینی ناڕەزایی هەیە لەمیانەی (15) رۆژدا هەر لەرۆژی راگەیاندنەوە و لەبەردەم دەستەی تایبەتی پیاداچوونەوە بەسەرۆکایەتی دادوەرێ لە دادگایی پێداچوونەوە و دوو ئەندام لە بەڕێوەبەرە گشتیەکان لە وەزارەتی دارایی و یەکێکی دیکە لە یەکێتی پیشەسازیەکانی عێراق, دادەمەزرێ و ئەوەش بەبەیانێك وەزیری دارایی دەریدەکات و لە رۆژنامەی فەرمیەوە بڵاودەکرێتەوە.

3-دەستەی پێداچوونەوەکە بۆی هەیە بڕیارەکە هەڵوەشێنێتەوە یان پەسندی بکات یان هەمواری بکات و بڕیارەکەی بنەبڕە.

4-پێویستە ئەو باجدەرەی ئارەزووی تانەگرتنی هەیە لە بڕیاری لیژنەی تێهەڵچوونەوە, رەسم بە سندوقی فەرمانگەی باجی دەرامەتی پەیوەندیدار بدات, بڕی ئەو رەسمە بەرێژەی (1٪)ی بڕە پارەی باجەکەیە لەو بڕیارەی تانەی لێ دراوە و ڕادەی زۆری ئەو بڕە پارەیە (50000) پەنجا هەزار دینارە, دەبێتە داهاتێکی کۆتایی بۆ گەنجینەی گشتی.

5-دیاریکردنی پاداشت بۆ دەستەی پێداچوونەوە و لیژنەی تێهەڵچوونەوە بەپێی ئەو رێنمایانەی دەبێت کە وەزیر دەریدەکات.

ماددەی شەشەم: یەکەم:

1-بڕیاری ژمارە (83,65,112)ی ساڵی 2003 هەڵدەوەشێتەوە.

2-بڕیاری ژمارە (192)ی ساڵی 1996 هەڵدەوەشێتەوە.

3-بڕیاری ژمارە (4210)ی ساڵی 2003 هەڵدەوەشێتەوە.

4-بڕیاری ژمارە (32)ی ساڵی 1997 هەڵدەوەشێتەوە.

5-کارکردن بەبڕگە (21) لەماددەی (7) لەیاسای باجی دەرامەتی ژمارە (113)ی ساڵی 1982 ی هەموارکراو رادگیرێ.

دووەم: بڕگە یەك بۆ ماددەی (2) لەیاسای باجی دەرامەتی ژمارە (113)ی ساڵی 1982 ی هەموارکراو زیاد دەکرێت و دەبێتە بڕگە (7) بۆ ئەوە:

7-کێڵگەکانی پەلەوەر و تروکاندنی هێلکە و کارگەکانی دروستکردنی ئالیك.

سێیەم: چەند بڕگەیەك بۆ ماددەی (7) لەیاسای باجی دەرامەتی ژمارە (113)ی ساڵی 1982 ی هەموارکراو زیاد دەکرێت کە ئەم بڕگانەن (27, 28):

(27) ئۆتۆمبیلەکانی تەکسی (5) نەفەر و پاسەکانی گواستنەوەی نەفەر لەناو شارەکان بەدەر لەپاسی نێوان شارەکان.

(28) مەکینەکانی کێلانی زەوی (تراکتۆر).

ماددەی حەوتەم: بڕگە (2) لەماددەی (27) لەیاسای باجی دەرامەتی ژمارە (113)ی ساڵی 1982 ی هەموارکراو, هەمواردەکرێ و بەم شێوەیە دەخوێندرێتەوە:

(دەبێ هەموو کەسێك تۆمارکرابێ و تۆمارنەکرابێ داهاتێکی هەبێت ملکەچ بێت بۆ باج, راپۆرتێك دەربارەی داهاتەکەی پێشکەش بکات بەر لەرۆژی یەکەمی مانگی تەمووز لە خەملاندنی ساڵانە, ئەگەر داوای لێنەکرابێ پێشکەشی بکات بەهۆی ئاگادارکردنەوەی نووسراو یان بەهۆی یەکێك لەرێگاکانی بلاوکردنەوەدا.

ماددەی هەشتەم: کار بەهیچ دەقێك ناکرێ کەپێچەوانەی حوکمەکانی ئەم بڕیارە بێت.

ماددەی نۆیەم: وەزارەتی دارایی و ئابووری لەهەرێمدا بۆیان هەیە رێنمایی پێویست بۆ ئاسانکردنی جێبەجێ کردنی ئەم یاسایە دەربکەن.

ماددەی دەیەم: کار بەیاسا و بڕیارەکانی باجی بەرکار دەکرێ, ئەوانەی پێچەوانەی حوکمەکانی ئەم بڕیارە نین.

ماددەی یازدەم: پێویستە وەزیرە تایبەتمەندەکان حوکمەکانی ئەم بڕیارە جێبەجێ بکەن.

ماددەی دوازدەم: ئەم بڕیارە لەرۆژی دەرکردنیەوە و بلاوکردنەوەی لە رۆژنامەی وەقائعی کوردستان جێبەجێ دەکرێت.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

هەرێمی کوردستان - عێراق
ئەنجومەنی نیشتمانیی
کوردستان - عێراق

پرۆتۆکۆڵەکان
43

سالّی/ 2007 – بەرگی چل و سێ

چاپی یەکەم/ سالّی 2008

پێڕیست

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره (2) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2007/9/11 ل5

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره (3) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2007/9/12 ل75

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره (4) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2007/9/17 ل129

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره (5) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2007/9/18 ل189

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره (6) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2007/9/19 ل225

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره (7) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2007/9/25 ل293

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره (8) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2007/9/26 ل343

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره (9) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2007/10/2 ل371

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره (10) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2007/10/3 ل429

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره (11) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2007/10/9 ل483

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره (12) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2007/10/17 ل531

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره (13) خولی دووەمی هەڵبژاردن – پێنج شەممە 2007/10/18 ل579

خۆیان حازر كرد بێتن، لە كۆبوونەوەی دوایی كە دانیشتین و دانیشتنمان تەواو كرد، رۆژی چوار شەممەی رابردوو، گوتمان هەفتەی دادێ ئەو سێ پرۆژەیە موناقەشە دەكەین، كە بریتییە لە پرۆژەكانی باج، یەعنی ئەوانەی كە ئەمڕۆیە، باسیشمان كرد، هەفتەیەك پێشی باسمان كرد، بەڵێ كاك سەعدەدین فەرمو.

بەڕێز ملا سعدالدین عبدالله مولود:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

دوێنێ لەسەر قسەی جەنابت باجی دەرامەت، یەعنی هەفتەی رابردوو لەسەر قسەی جەنابت باجەكان موناقەشە دەكرێت، نەك دەزگای ئاسایش، ئەوە یەك.

دوایێ دەتوانین ئێمە تەصویت بكەین، دوو، سێ ئەندام ئیقتیراحمان كردووە تەصویت بكرێتن، باجەكان بە پێش بخرێتن و دەزگای ئاسایش بە پاش بخرێت، لەگەڵ رێزمدا.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

هەر حەز دەكەن نوقتەی نیزامی بگرن، ئەگەرنا راناوەستن، جارێ ئەوانەی من شەرحم كرد، گوتم پرۆژەی یاسای ئاسایش خراوەتە بەرنامەی كار لە پشووی هاویندا كە دانیشتنێكی نائاسایی دەستمان پێ كرد، بۆ چەند پرۆژەیەك، ئەمە یەكێك لەوان بوو و، پرۆژەی یاسای دەسەڵاتی دادوەری، كە ئۆتۆماتیكیەن خراوەتە بەرنامەی كار، دەبێت پاش ئەوەی كە تەواو دەبێتن، ئەوە بێتە بەرنامەی كار راناوەستن ئێمە چی دەڵێین بەنیسبەت خاڵی یەكەم، خاڵی یەكەم ئەگەر راوەستابای ئەوە هین نەدەكرا، ئێستا دێینە سەر خاڵی یەكەم/ خستنەڕوو و گفتوگۆ كردنی پرۆژەی یاسای دەزگای ئاسایشی هەرێمی كوردستان – عێراق، تەبیعی ئەوە خوێندنەوەی یەكەمی بۆ كراوە، خراوەتە بەرنامەی كار، بەڵام لە پاش ئەوەی كە خراوەتە بەرنامەی كار موقتەرەحی تر هاتۆتە پێش لە لایەن سەرۆكایەتی هەرێمەوە، كە پرۆژەیەكی تر ئیقتیراح دەكاتن، بۆ ئەوەی یەك یاسا دەربچێتن، بۆ دەزگای ئاسایش و دەزگای موخابەرات، كە بریتییە لە تەوحیدی زانیاری و پاراستنیش، ئەمە ئیجاب دەكاتن حكومەتیش تەوحیدی بكاتن، لەبەر ئەوە ئێمە گفتوگۆمان لەگەڵ حكومەتدا كردو بەباشیان زانی ئەو پرۆژەیە دوا بخەین، تاوەكو ئەو پرۆژەیەی كە لەلایەن سەرۆكایەتی هەرێمەوە هاتووە، لە لایەن حكومەتەوە موناقەشە دەكرێتن و تەوحید دەكرێتن لەگەڵ ئەو پرۆژەیەی كە ناردوویانە، بۆیە داوایان كرد ئەو موناقەشەیە دوابخەن، من بۆیە ئەو داوایەی حكومەتی هەرێم لەسەر پرۆژەكەی سەرۆكایەتی هەرێم دەیخەمە دەنگدانەوە، بۆ دواخستنی گفتوگۆ كردنی پرۆژەی یاسای دەزگای ئاسایشی هەرێمی كوردستان، كێ لەگەڵ ئەوەیە دوابخرێت دەستی بەرز بكاتەوە؟ زۆر سوپاس، كێ لەگەڵدا نییە دەستی بەرز بكاتەوە؟ زۆر سوپاس، بەكۆی دەنگ دواخرا، ئومێد دەكەین بە زووترین كات ئەو پرۆژەیەمان بۆ بێتن، بۆ ئەوەی بیخەینە بەرنامەی كار، داوا لە لیژنەی یاسایی دەكەم بێن لە شوێنی خۆیان دابنیشن تكایە، تەبیعییە كاك سەعد وەزیری هەرێم بۆ كاروباری پەرلەمان یەكێكە لە خۆمان، بۆیە كە بە تەنیا نەبێتن هەمیشە بەخێرهاتنی دەكەین، بەڵام كە بە تەنیا بێتن وەكو ئەندامێكی پەرلەمان ئاماژەم پێ نەكرد بەخێر بێی سەرچاو، بڕگەی دووەم لە بەرنامەی كار/خوێندنەوەی یەكەمی پرۆژەی

یاسای پاسەوانی لە ئەندامانی ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان – عێراق کە لە لایەن ژمارەی یاسایی لە ئەندامانی ئەنجومەنی نیشتمانیی پێشکەش کراوە.

داوا لە لیژنەی یاسایی دەکەم بیخوێننەوە، تەنیا بە زمانی کوردی بخوێندرێتەوە، فەرموو.

بەڕێز طارق محمد سعید جامباز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پرۆژەی پێشنیار کراو بۆ یاسای پاسەوانی لە ئەندامانی ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان – عێراق

یاسای ژمارە ( ) بۆ ساڵی 2007

یاسای پاسەوانی لە ئەندامانی ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان – عێراق

ماددەی یەکەم: بەڕێوەبەرایەتیەك لە دیوانی کارگێڕی ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق دادەهێنرێت بەناوی بەڕێوەبەرایەتی پاسەوانی لە ئەندامانی ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق، کە ئەرکی رێکخستنی کاروباری پاسەوانی ئەندامان دەگرێتە ئەستۆ لە رووی داواکاری و پێداویستیە تایبەتیەکان.

ماددەی دووەم: هەر ئەندامێك پاسەوانی دەبێت کە لە سێ تاك تێپەر نەکات و لەسەر داوای ئەندامەکان دادەمەزرێن و کۆتایی بە خزمەتەکەی دێت.

ماددەی سێیەم: مووچەو دەرماڵەکانی پاسەوانان لە بودجەی ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان دەدرێت.

ماددەی چوارەم: ئەندامی خانەنشین کراو تاکو لە ژیاندایە یەك لە پاسەوانان لەلای خۆی گل دەداتەوە، ئەوەی دەمێنێتەوە لەسەر ئارەزووی خۆیان، بۆیان هەیە لە خزمەت کردندا بەردەوام بن لەناو هێزەکانی ئاسایشی ناوخۆدا.

ماددەی پێنجەم: ئەحکامی یاسای خزمەت و خانەنشینی هێزەکانی ئاسایشی ناوخۆ ژمارە (1)ی ساڵی 1978 پەیوەست بە پلە بەندی و زیادی مووچەو خانەنشین، بۆ مەبەستی ئەم یاسایە پیادە دەکرێت.

ماددەی شەشەم: پێویستە لەسەر ئەنجومەنی وەزیران و لایەنە پەیوەندیدارەکان حوکمەکانی ئەم یاسایە جێ بەجێ بکەن.

ماددەی حەوتەم: ئەم یاسایە جێ بەجێ دەکرێت لە رێکەوتی بلاّو کردنەوەی لە رۆژنامەی فەرمی وەقائیعی کوردستان.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەم پرۆژەیە لە لایەن ئەندامانی بەڕێز کاك شێروان حەیدەری و کاك عەونی بەزار و کاك عبدالکریم ابوبکرو کاك رەشاد ئەحمەدو کاك ئارێز عبداللە و کاك تارق محەمەد سەعیدو کاك قادر سەعید و کاك شەوقی حسین و کاك کەریم بەحری و خاتوو ڤیان دزەیی و خاتوو مریم حسن ابراهیم و دکتۆر ناصح و کاك محەمەد صالح و دکتۆرە هالە سهیل و خاتوو سەبریەو خاتوو تاڤگە محەمەد عەلی و دکتۆر دلێر شاوەیس و سەید تەڵعەت خەفاف و کاك ئاخر و خاتوو گێلاس محەمەدو کاك سەردار هەرکی پێشکەش

کراوە، ئەم پرۆژەیە ئاراستەی لیژنەی یاسایی و لیژنـەی نـاوخۆ و لیژنـەی پێشمەرگە دەکـەم و ئەنـدامانی پەرلەمانی بەڕێزیش هەر یەکە نوسخەیەك وەردەگرن، بۆ ئەوەی دیراسەتی بکەن.
داوا لە لێپرسراوی لیژنەی دارایی و ئابووری دەکەم بێت لێرە دابنیشێت بۆ بڕگەی سێیەم تکایـە فـەرموو، خاڵی سێیەم لە بەرنامەی کار/ خستنەڕوو و گفتوگۆ کردنـی پـرۆژەی یاسای هـەموار کردنـی یاسـای بـاجی زەوی بـەتاڵی ژمـارە (26)ی سـاڵی 1962ی هـەموار کـراو کـە لـە لایـەن ئەنجومـەنی وەزیرانـی هـەرێمی کوردسـتانەوە پێشکەش کـراوە، داوا لـە لیژنـەی یاسایی دەکـەم خـاڵ بـە خـاڵ بیخوێننـەوەو رەئـی لیژنـەی یاسایی و لیژنەی دارایی و ئابووری لەسەری بدرێت، ئەگەر تەوحیدیش کـرا بێـت باشـتریش دەبێـت، ئینجا دەیخەینە گفتوگۆ، فەرموون.

بەڕێز طارق محمد سعید جامباز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

یاسای ژمارە ( ) ساڵی 2007

یاسای هەموار کردنی یاسای باجی زەوی بەتاڵ (عرصات) ژمارە (26)ی ساڵی 1962ی هەموار کراو

ماددەی یەکەم:

1- کار کردن بە بڕگە (1/أ) لـە مـاددەی (4) لـە یاسـای بـاجی زەوی بـەتاڵ (عـرصـات) ژمـارە (26)ی سـاڵی 1962 رادەگیرێت.

2- کارکردن بە بڕیاری ژمارە (96)ی ساڵی 1974 رادەگیرێ.

3- کارکردن بە بڕیاری ژمارە (483)ی ساڵی 1981 رادەگیرێ.

4- ئەمانەی خوارەوە شوێنیان دەگرێتەوە.

5- زەوییەکی بەتاڵ لە باجی بنەڕەتی هەر باج دەرێك دەبووردرێت، ئەگەر رووبەرەکەی، یان خۆبەشـەکەی لە (800) مەتر دوجا پتر نەبێت و ئەوەندەی لە رووبەرەکەی پتر نـەبێت بـاجی لـێ وەردەگیرێـت، باجـدەر بۆی هەیە، ئەو زەوییە بەتاڵە، یان ئەو بەشەی دەیەوێت لە باج ببووردرێت دەست نیشانیان بکات.

بەڕێز قادر سعید خضر(زانا):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

قانون رقم ( ) لسنة 2007

قانون تعديل قانون ضريبة العرصات رقم 26 لسنة 1962 المعدل

المادة الاولى:

1- يوقف العمل بالفقرة (1/أ) من المادة (4) من قانون ضريبة العرصات رقم (26) لسنة 1962.

2- يوقف العمل بالقرار رقم (96) لسنة 1974.

3- يوقف العمل بالقرار رقم (483) لسنة 1981.

ويحل محلهم ما يأتي: (اعفاء عرصة واحدة من الضريبة الاساسية لكل مكلف لا تزيد مساحتها او حصتها الشائعة منها على (800 م2) وتستوفي الضريبة على مازاد عن ذلك وللمكلف تعين العرصة او الحصة التي يطلب حصر الاعفاء بها).

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

ڕەئی لیژنەی یاسایی تكایە.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

پێش ئەوەی بچمە تەفاسیلی ماددەكە، حەز دەكەم ڕوون كردنەوەیەك بدەم، ئەویش ئەوەیە ئێمە وەكو لیژنەی یاسا لەگەڵ نوێنەرانی لیژنەی دارایی و ئابووری لە حكومەتی هەرێمی كوردستان چوار كۆبوونەوەمان ئەنجامدا، دوای ئەنجامدانی ئەو كۆبوونەوەیە، هاتینە ئەو قەناعەتە، كە گۆڕانكارییەكی بنەڕەتی لەسەر ئەم یاسایە بكرێتن، ئەو ڕاپۆرتەی كە تەقدیم كراوە، بەڕاستی وجهەت نەزەری ئێمەو وجهەت نەزەری نوێنەرانی وەزارەتی دارایی و ئابوورییە، ئەمە نوقتەی یەك.

نوقتەی دوو/ دیارە بەنیسبەت زەریبەی عەرەسات موعامەلەی جیا جیا كراوە لەگەڵ هاووڵاتیان، چ لێرە وەكو ئیدارەی هەولێر، چ لە سلێمانی وەكو ئیدارەی سلێمانی پێشوو، ئێستا ئەو مامەڵەیە تەوحید كراوە بەو پرۆژەیەی كە هاتۆتە پەرلەمانی كوردستان.

سێیەم/ ڕەنگە بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان لێمان بپرسن، ئایا ئەم قەراراتانە فەحوایەكەی چیەو چ نییە، بۆ ئەوەی ئەندامانی پەرلەمان سورەتێكی وازیحیان هەبێت، كە پێشتر چۆن مامەڵە لەگەڵ باجی زەوییە بەتاڵەكان دەكرا، ئێستا بەپێی ئەو پرۆژەوە چۆن مامەڵە دەكرێت، بەحەقیقەت پێشان یەك پارچە زەوی عەرەسات بەنیسبەت موكەلەفین مەعفو بوو لە زەریبەی زەوییە بەتاڵەكان، بەڵام ئەو ئیعفایە سنوودار بوو یەكەمیان/ لە (800) مەتر تەجاوزی نەدەكرد، هی دووەمیش/ بەڕاستی ئیعفایەكە بەشێوەیەكی پچڕ پچڕ هاتبوو هەروەكو لە بڕیارەكەدا هاتووە، سێ بڕیار دەیگرێتەوە، ئەو بڕیارانە دووانیان، یان سێیانیان بەناو ئەنجومەنی سەركردایەتی شۆڕشی عێراقی پێشوو دەرچووە، یەكێكیان لەناو قانونی زەریبەی عەرەساتدا بەروون و بە ئاشكرا هاتووە، واتا ئیعفایەكان پچڕ پچڕ بووە، بەپێی ئەو بڕیارانە، ئەوەل جار ئیعفای سێ جاریان داوە، دوایێ ئیعفایەكەیان كردۆتە شەشساڵ، دوایێ ئیعفایەكە بۆتە نۆ ساڵ، پاشان ئەو نۆ ساڵە، ئینجا خازیعی زەریبەی عەرەسات بووە، ئەمە چۆنیەتی مامەڵە كردنی یاساكانی پێشتر لەگەڵ ئەم قانونە، بەڵام بەنیسبەت پرۆژەكەی تر كە ئێستا هاتووە:

یەك/ هەر موكەلەفێك بۆی هەیە یەك پارچە زەوی هەبێت لە (800) مەتر زیاتر نەبێت، ئەمە مەعفییە لە زەریبەی عەرەسات، ئەو ئیعفایەش ئیستیمراریەتی هەیە، واتا ئەمڕۆكە پارچە زەوییەكی (800) مەتری هەیە دەیفرۆشێت، سبەی پارچەیەكی تری دەبێت (800) مەتر ئیعفایەكە بەردەوام دەبێتن لەسەر ئەو پارچەیە، ئەمە یەك.

خاڵی هەرە گرنگترینی/ هەر خێزانێك لەناو خێزانەكەی خۆی حەقی ئەو ئیعفایەی هەیە، كە مێرد بێت، ئەگەر ژن بێت، ئەگەر منداڵ بێت، قاصر بێت، قاصر نەبێت، واتا ئەوەی كە هاتووە لەناو پرۆژەكەدا، ئێمە پشتگیری لێ دەكەین، چونكە سووك كردنی باجی زەوییە بەتاڵەكانە لەسەر ئەركی هاووڵاتیانی هەرێمی كوردستان، بەڵام ئەوەی كە سەرنجی راكێشاین خاڵێكە، ئەویش ئەوەیە زەریبەی ئیزافی بەپێی بەنیسبەت قانونی زەریبەی عەرەسات لەغو كراوە، تەبیعی دوو زەریبە هەیە بەنیسبەت قانونی عەرەسات، یەكیان/ زەریبەی ئەساسی پێ دەڵێن كە لە 2٪ پاش (800) مەترەكە دەیانگرێتەوە، عەفو (800) مەترەكە دەگرێتەوە، ئەویتریان زەریبەی ئیزافییە، كە ئەگەر هاتوو لە (800) مەتر زیاتر بوو، واتا ئەگەر لە (1200) زیاتر بوو، ئەمە بەڕاستی زەریبەی ئیزافی دەگرێتەوە، ئەویش نەسەبی خۆی لە قەراری (222) ساڵی 1977 ئیشارەتی پێ كراوە، بۆیە ئێمە بەنیسبەت ماددەكە یەك لە سێیەمەكە وا پێشنیار دەكەین كە زیاد بكرێت، ئەویش ئەوەیە (ایقاف العمل بالبنود الواردة في القرار رقم 222 لسنة 1977 الخاصة بالضريبة الاضافية المفروضة على العرصات)، زۆر سوپاستان دەكەم.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

رەئی لیژنە لەسەر ماددە یەك كاك شێروان بیخوێنەوە فەرموو.

بەڕێز شێروان ناصح حيدری:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

(بالنسبة للمادة الاولى من المشروع تؤيدها اللجنة (بأكثرية الآراء) وتقترح إضافة جملة (في اقليم كوردستان-العراق) الى مابعد (ويحل محلهم مايأتي)لأن الهدف من المشروع هو إلغاء الضريبة الإضافية بشكل مطلق وإعفاء عرصة واحدة على ان لايتجاوز مساحتها 800م2 لكل مكلف وبصورة مستمرة وفي حالة بيع تلك القطعة المعفاة من الضريبة يحق طلب أعفاء قطعة اخرى ايضاً وبحدود 800م2 وتستمر هذه الحالة مع تعدد حالات البيع)، ئەمە رەئی لیژنەی یاساییە زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

رەئی لیژنەی دارایی و ئابووری فەرموو.

بەڕێز د.دلێر اسماعیل حقی شاوەیس:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

سەبارەت بەم یاسایە بەڕاستی یاسایەكی گرنگە، تەبیعی ئێمە لە كاتێكدا كە بیر لە چاوخشاندنەوەو هەموار كردنی ئەم یاسایە دەكەین، ئەوەمان لە یاد بێت كە وڵاتی ئێمە بە حاڵەتێكی هەڵئاوسانی ئابووری گەورە دەڕوات، ئەوەی ئەو هەموار كردنە لەگەڵ هەڵئاوسان و بارودۆخی ئابوورییەكە لە لایەكەوە یەك بگرێت، لە لایەكی تریشەوە لەگەڵ تێڕوانینی حكومەتی هەرێمی كوردستان و ئەو بارودۆخەی كە وڵاتەكەمان پێی دەڕوات یەك بگرێتەوە، بەتایبەتی ئێمە یاسای وەبەرهێنانمان دەركردووە، ئەمە كەم، یان زۆر پەیوەندیەكی راستەوخۆ، یان ناڕاستەوخۆی دەبێت لەگەڵ جێ بەجێ كردنی یاسای وەبەرهێنان، بۆیە ئێمە سەبارەت بە

ماددەی یەكەمی بڕگە سێی پێمان چاكە بەم شێوەیە هەموار بكرێتەوە، نەك تەنها یەك پارچە كە رووبەرەكەی لە (800) مەتر دووجا زیاتر نەبێت، كۆی ئەو زەویانەی، كە لە (800) مەتر دووجا زیاتر نەبێت، ئینجا ئەوە پارچە زەوییەك بێت، یاخود دوو پارچە زەوی بێت، یاخود سێ پارچە زەوی بێت، یەعنی كۆی ئەو زەویانە شمول نەكرێت بە زەریبە، بە باجی زەوی بەتاڵ، كە رووبەرەكەی لە (800) تا (800)، ئەوە بیرو بۆچوونی لیژنەی یاساییە، زۆر زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

كاك فرسەت رەئیەكی هەیە لەسەر ناوی قانونەكەی، ئەوە یەك، دووەمیش/ ئەو رەئیەی لیژنەی دارایی لە رووی یاساییەوە پێش ئەوەی داوا لە ئێوەی بەڕێز بكەم، ئەگەر رەئیەكتان هەبێت، فەرموو كاك فرسەت.

بەڕێز فرست احمد عبدالله:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

مولاحەزەكەم لەسەر ناونیشانی قانونەكەیە، چونكە كەلیمەی تەعدیل ئەگەر بەكار هات، ئەوەلەن لە لایەك حەقمان نییە تەعدیلی بكەین، راستە ئەو قانونە خارجی سەلاحیاتی حەسری حكومەتی عێراقیە، بەگوێرەی ماددەی (110) لە دەستووری عێراقی، دەستووری عێراقی ئەو حەقەی بە ئێمە داوە، چۆن تەعدیلی تەتبیق، یان تەنفیزی قانونی ئیتیحادی بكەین، نەك تەعدیلی قانونەكە بكەین، لەبەر ئەوە رەئیم ئەوەیە، جارانیش هەروا بوو، ناونیشانەكە ببێتە (قانون تعديل تنفيذ) ئان (قانون تعديل تطبيق قانون ضريبة العرصات رقم (26) لسنة 1962 المعدل لاقليم كوردستان العراق)، داكو مەوزوعەكە لەسەر مەوزوعی تەعدیلی تەتبیق و تەنفیز بێت، نەكو تەعدیلی قانونەكە بێت، چونكە قانون لە ناوچەكانی تری عێراق وەك خۆی دێتە تەنفیز كرن، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

كاك شێروان لە ماددەی یەكەم پاشی سێیەم (يحل محلهم) دەبێت بكرێتە (يحل محلها) دواتر رەئیتان لەسەر ئەو رەئیەی كاك فرسەتو رەئی دكتۆر دلێریش.

بەڕێز شێروان ناصح حيدری:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئەوەی كاك فرسەت گوتی ئێمە لەگەڵ هەمان بۆچوونین، فیعلەن ئەمە لەمەودوا دەبێت ئەم قانونانەی لەم شێوازە بە سیفەتێكی ئیتیحادی تەماشای بكەین و پەرلەمانی كوردستانیش حەقی هەیە تەعدیلی تەتبیقی ئەوە بكات، بۆیە ئێمەش هەروەكو كاك فرسەت گوتی لە فەقەرە دووی رەئیەكەی لیژنەی قانونی (قانون تعديل تطبيق قانون ضريبة العرصات رقم (26) لسنة 1962 في اقليم كوردستان العراق)، بەنیسبەت رەئی لیژنەی دارایی، ئێمە لەگەڵ نوێنەرانی حكومەت و وەزارەتی مالیە، ئەو مەوزوعەمان زۆر بە تەفسیل باس كرد، بەڕاستی ئەو موقتەرەحەی لە ئێمەیان قەبول نەكرد لە هەندێك لە برادەرانی ئێمە، ئەقلیەت رەئیەكیان هەبوو، ئەسبابەكەشیان ئەوە بوو، ئەوەلەن/ ئێمە ئەو ئیعفایەمان داوەتە پارچەی سەكەنی،

پارچـەی سـەکەنیەکە (200) مـەتر بێـت، (300) مـەتر بێـت، (400) مـەتر بێـت تـا (800)یـش، واتـا مەفتوحە بەپێی ئەو تەوزیعاتەی دێتە سەر هاوولاّتیان، ئەمە یەك.

هـی دوو/ گوتیـان ئێمـە نـاتوانین ئـەو میکانیزمـە، ئـەو بـەڕێوەبردنی چـوار قتعەیـە بەنیسـبەت ئێمـە زۆر کارێکی زەحمەتە، ئێمە ناتوانین بەو شێوەیە بەڕێوەی ببەین، پارچەیەك مـەعفی بێت، لەگـەڵ ئـەوەی کـە چوار قتعە مەعفی بێـت، ئـەوە ئیشکالیات و مەشـکالێکی زۆرمـان بـۆ دروسـت دەکـات، کـە ئێمـە لـە حـەقی نایەن.

هی سێیەمیش/ بەڕاستی گوتیان مەسەلەی بوونی (800) مەتر بە چوار قتعە بۆنی بازرگانی لێ دێت، لـە حاڵەتێکدا کە ئێمە ئـەو ئیعفایـەمان داوە بـۆ قتعەیـەکی سـەکەنی، نـەك بـۆ مەسـائیلی بازرگـانی، بۆیـە بـە حەقیقەت تەبریراتەکە بەم شێوەیە بوو، ئێمە قەناعەتمان پێ هێناو ڕەئیەکمان لەسەردا، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك دکتۆر دلێر، پاش ئەوەی کە ڕەئی لیژنەی قانونی لەبەر ڕۆشنایی دانیشـتنیان لەگـەڵ وەزارەتـی دارایـی کە ئەو ڕەئیان پێدا سەحب دەکرێتەوە، یان ڕەئیتان چیە، فەرموو.

بەڕێز د.دلێر اسماعیل حقی شاوەیس:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەڕاستیدا ئێمە ئیعفا کردنی یەك پارچە زەوی کە رووبەرەکەی (800) مەتر دووجا بێـت، مانـای ئەوەیـە کەسێك ئەم پارچە زەویەی هەیە کە زۆر موتەمەکینە، ئەم پارچـە زەویـە بـۆ پـرۆژەیـەکی بازرگـانی بـەکار بێت، بەلاّم کەسێکی هەژار، کەسێکی نەدار دوو پارچـە زەوی هەیـە رووبـەری هەریەکـەیان (250)یـە، یـان (250) بەسەرەوەیە، یان (300) مەترە، تۆ یەکێکیان عـەفو دەکـەیت و ئـەویتریان زەریبەیـەکی دەیخەیتـە سـەر، کـە هەنـدێك جـار خـاوەن زەویەکـە ناچـار دەبێـت لـە کـاتی فرۆشـتنی ئـەو پارچـە زەوییـە، واز لـە زەویەکەی خۆی بهێنێت، لەبەر ئەوەی پارەی ئەوەی نییە بیداتە زەریبەکە لەڕاسـتیدا، ئەمـە ئـەو کێشـەیە دروست دەکات، ئێمە لەم حاڵەتە پشتگیری ئەو کەسە دەکەین کە دارایەو پشتی ئەو کەسەش دەشـکێنین کـە نەدارە، ئەمە لە لایەك.

لە لایەکی تریشەوە، ئێمە بەپێی یاسای وەبەرهێنان، ئەو زەویانەی کە بەکاردێت بـۆ پـرۆژەی وەبـەرهێنان، ئێمە ئۆتۆماتیکیەن ئیعفامان کردووە بەپێی یاسای وەبـەرهێنان، لەبـەر ئـەوە بۆیـە ئێمـە پێمـان وایـە ئـەو پێشـنیازەی کـە لیـژی دارایـی کردوویـەتی ڕەچـاوی هـەموو حاڵەتـە کۆمەلاّیـەتی و ئـابووری و حاڵەتـە تایبەتیانەی کە لە کۆمەڵگای ئێمەدا هەیە پشتگیری کردنی ئەمە، پشتگیری کردنـە لـە خـەڵکی کوردسـتان، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەگەر موقتەرەحەکەت بە موحەدەدی بۆمان بنووسی.

بەڕێز د.دلێر اسماعیل حقی شاوەیس:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیازەکەی ئێمە ئەوەیە کە یاساکە دەڵێت (ئەو زەویەی هەتا 800 مەتر دووجا باجی لێ وەرناگیرێت.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

یاسایەکە دەڵێت لە 800 مەتر زیاتر بوو، ئەوە باجی لێ وەردەگیرێت، ئێوە چی دەڵێن.

بەڕێز د.دلێر اسماعیل حقی شاوەیس:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە دەڵێین کۆی مەساحەی ئەو زەویانەی کە تا 800 مەتر، جا قتعەیەك بێت، دوو قتعە بێت، دە قتعە بێت گرنگ نییە، تا 800 مەتر، یەعنی چەند پارچە زەوی بێت، ئەوە باجی لێ وەرناگیرێت، نەك یەك قتعە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

فەرموو کاك شێروان.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەگەر ئێمە لەو روانگەوە تەماشا بکەین، ئێمە هەموومان خزمەتکاری گەلی کوردستانین، بە دەوڵەمەند و بە مامناوەندو بە فەقیر، ئەوە یەك.

دوو/ ئێمە کە دەڵێین لە 800 مەتر زیاتر نەبێت دوو سەدەکەش دەگرێتەوە، چوار سەدەکەش دەگرێتەوە، شەش سەدەکەش دەگرێتەوە، هەشت سەدەکەش دەگرێتەوە، واتا بەشێوەیەکی یەکسان تەماشای مەسەلەکەمان کردووە، نەك فەرق و جیاوازی بکەین لە نێوان ئەو و ئەوە، ئێمە پێمان وایە ئەوە زیاتر عەدالەتی تیادایەو دوا رەئیش رەئی ئێوەو ئەندامانی پەرلەمانە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

من دوو مولاحەزەم هەیە، یەك/ دەبوایە وەزیری دارایی و وەزیری هەرێم بۆ کاروباری دارایی لێرە بن، حەز دەکەم کاك سەعد شەرحێك بدات، بۆ لێرە نینە.

دووەم/ لە حاڵەتی وادا حەقە، وەکو چەندین جار باسمان کردووە، بەلای کەمی کۆبوونەوەیەك ئەنجام بدرێت لە بەینی لیژنەکان، ئەگەر بکرێتن لەوێ رەئیەکی موەحەد هین بکەین، کاك سەعد ئەگەر بۆمان شەرح بکەیت، بۆ هەردوو وەزیر جەنابیان نەهاتوون.

بەڕێز سعد خالد محمد امین/وەزیری هەرێم بۆ کاروباری پەرلەمان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من تەبیعی دوێنێ ئاگادارم کردنەوە، ئەوان بەڕاستی هەردووك عوزریان هەبوو، یەکێکیان گوتی موعیدێکی زۆر گرنگم هەیە، کە عیلاقەی بە سەرۆك کۆمار هەیەو بە نوێنەرایەتی ئەو لە کۆبوونەوە ئامادە دەبێت،

کاك سەرکیسیش گوتی موعیدێکم هەیە لەگەڵ وەفدێکی دەرەوە، کە پازدە رۆژ لەوەو پێش کاتەکەی دیاری کراوە، ئەویش بە حیسابی میوانی سەرۆکی هەرێم نیوەڕۆ لە لای ئەون، بەڵام بەڕاستی پێم خۆش نەبوو لێرە ئەو مەوزوعە تەرح بکەم، پێم خۆشە ئەوە ئیشکالێکە چارەسەر بکرێت لەمەودوا، ئەویش ئەوەیە برادەرانی ئەندامانی پەرلەمانیش مولاحەزەیەکیاندا، یەعنی من بەرنامەی کار دوو رۆژ دوای جەلسە بەدەستم دەگات، کە بەڕاستی ئەوە ئیشکالە، ئیحراجیەکی گەورە بۆ من دروست دەکات، هەم لە بەرامبەر ئێوە ئەندامانی پەرلەمان، هەم لە بەرامبەر برا وەزیرە بەڕێزەکانیش، یەعنی زۆر جار دەڵێنە من ناکرێت تۆ لە خیلالی بیست و چوار سەعات، یەعنی وەکو ئەوەی پۆلیس بێتە بەر دەرگاو، ئاخر ئێمەش وەزیرین، ئیشمان هەیە، بەرنامەمان هەیە دەچینە دەرەوەی هەولێر، جا هیوادارم ئەو مولاحەزەیەم بە روحی ریازی لێ وەربگرن، ئەویتریش دیارە قەت بە روحیەتی ئەوە ئیشمان نەکردووە، کە خۆمان بە شتێکی جیا بزانین لەو دەزگایە، بە تەئکید ئەگەر بەپێی نیزامی داخیلی وەزیرە بەڕێزەکان لە کاتی خۆی ئاگادار بکرێنەوە، بە رەئی من هیچ موبەریرێك نییە، بۆ ئامادە نەبوون، چونکە ئامادە نەبوونیان بەڕاستی ئیشکال دروست دەکاتن، یەعنی ئێستا ئەو کێشەیە هەیە، یان با بڵێین ئەو تەرحەی لیژنەی دارایی لە پەرلەمان، ئەوە بە رەئی من قەزیەکی کەم نییە، یەعنی ئەوە خیلافە، عیلاقەی بە حکومەتەوە هەیە، من لە تەفاسیل نیم، من مەعنی نیم، من پەیوەندیدار نیم، من ئاگادار نیم، من نازانم جەدوای، بەڕاستیش ئەوەی کە کاك دکتۆر دلێر تەرحی دەکات چیە بۆ حکومەت، بۆیە بەڕاستی ئەوە ئیشکالێکی باشە، فورسەتێك وەکو جەنابت رووبەڕووی منت کردەوە، من ئەو چەند قسەی لێرە بکەم، هیوادارم لەمەودوا ئەو ئیشکالانە موعالجە بکرێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، بە روحێکی ریازیەوە وەردەگرین، وەکو خۆت داوات کرد، رەخنەکەت بەشی یەکەمی بەجێیە، کە بەرنامەی کار زووتر بێتن، بەڵام جەنابیشت بە روحێکی ریازی رەخنەیەکی ئێمە قەبول بکە، ئەویش ئەوەیە ئێمە لە دوا کۆبوونەوەماندا گوتمان هەفتەی داهاتوو بەرنامەی کارمان زەریبەیە، یەعنی بێ ئەوەی راوەستین لەسەر رۆتین و لەسەر بەرنامەی کار، رەنگە بەرنامەی کار ئەمڕۆ بەیانی ئیمزا کرا بێت، بەڵام کە زانیمان جەنابت تەکلیفێکت کرد بوایە بە کاك فرسەت کام وەزیر بێت، یەعنی بەشێکی رەخنەکەت روحی ریازی وەرمانگرت، جەنابیشت ئەو رەخنەیە لە ئێمە قەبول بکە، بە هەر حاڵ لیژنەی یاسایی لەگەڵ وەزارەت دانیشتوون و ئێستا رەئی وەزارەت دەزانن، چونکە رێککەوتوون، کاك شێخ ئەدهەم نوقتەی نیزامت هەیە فەرموو.

بەڕێز ادهم عثمان احمد بارزانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

تە رۆیشتنا پێش ڤێژدامن خالەکا نیزامی هەبوو، تڤێ خالە نیزامیشدا من داوا رەئیا برایێ مە بەڕێز کاك فرسەت کرد، وەکو پسپۆرێك هەنوکەش دبێژم وەکی پسپۆرێك و وەکی مەرجەعێك دێتە پەرلەمانێشدا،

لەسەر ڤێ خالێ هەر وەکی کاک سەعد باس کری، کە وەزیرێ لەگەل سەرۆك کۆمارا رۆیشتن هەبوینەو دی ئیلتیزاماتی دی هەبیت، ئەگەر زوو وەزیری نەیێتە تەبلیغ کرن، بێگومان ویش بەرنامەی کارێت هەی، وەزیفەی حکومەت دکەیت، ئایا لێرەدا پرسیارا من ڤەیە، ئایا لێرەدا کاڤا کو پەرلەمان داوا وەزیرێك دکەت بێتە پەرلەمانێ و هەر عوزرێکێ ڤە وەزیرا حازر نەبیتن، نەهێتن، مە چ چارەسەرا یاسایی بۆ ڤێ مەسەلە هەیە، هەم وەکی پەرلەمان مولزەم کەت، هەم کو جەنابێ وەزیریش وەکو حکومەت مولزەم کەت، لێرەدا کە پێ هەڵنەستیت، مەسەلەن دبێژی ڤە لەبەر رۆیشتنا سەرۆکێ کۆمار، یان دگەل سەرۆکێ هەرێمێ، یان هەر وەفدێکی دی، ئایا لێرەدا مەجلیسی یاسا هەیە لێرە، ئیلزامێك بدات، لەبەر پەرلەمانێ، ئەگەر نەشبێژن قودسیەتێ پەرلەمانێ هەیبەتا ولاتێکە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەگەر مەقصەدت ئەوەیە، ئێمە چی دەکەین کە وەزیر نەهات، ئێمە بەردەوام دەبین نیزامی داخیلی خۆمانە، ئەگەر جەنابت مەقصەدت بەرامبەر وەزیر چی دەکەین، ئەگەر عوزرەکەی مەشروع بوو، ئەوە قەبولی دەکەین، ئەگەر جارێکی تر عوزرەکەی بە هەمان شێوە مەشروعیەتی زەعیف بوو، ئەوە یەکەممان دێتەوە بیر کەمتر قەبولی دەکەین، جاری سێیەم قەبولی ناکەین، ئێمە ئێستا بەردەوام دەبین لەسەر موناقەشەکە، بۆیە لیژنەی یاسایی دەتوانێت تەعبیر لە وەزارەتی دارایی بکات، لەبەر ئەوەی لەگەڵیان دانیشتوون، کاك دکتۆر ناصح نوقتەی نیزامە فەرموو.

بەڕێز د.ناصح غفور رمضان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وابزانم بابەتەکە زۆر روونە، دوو بۆچوون هەبوو، یەکیان/ بۆچوونی وەزارەتی داراییە لەگەڵ لیژنەی یاسایی پشتگیریان کردووە، یەکێکیشیان/ بۆچوونی لیژنەی دارایی و ئابوورییە، من پێم وایە ئەو (800) مەترەی کەوا پێشنیاری لیژنەی داراییە، هیچ لە مەسەلەکە ناگۆڕێت، چونکە ئەساسەکە (800) مەترە، یەعنی هیچ تەئسیرێکی نییە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

رەئی مەدە، نوقتە نیزامەیەکەت باش دەست پێ کرد، تەواوی بکە.

بەڕێز د.ناصح غفور رمضان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێم وایە رێگە بدەیت بە دوو کەس پشتگیری بکات و چ بەملا، چ بەولا بخرێتە دەنگدانەوە، لەگەڵ رێزو سوپاسمدا.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

نوقتە نیزامیەکەت باشەو موفتەرەحەکەشت باشە، ئەو رەئیەی کاك دکتۆر ناصح نوقتەی نیزامییە، نوقتە نیزامیەکە چیە، یەعنی موفتەرەحێکە قوەتی نوقتەی نیزامی هەیە، بەڵێ خاتوو پەخشان فەرموو.

بەڕێز پەخشان عبدالله زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پێم وایە ئەو ڕەئیەی کاک دکتۆر وتی ئەوە نوقتەی نیزامی نییە، چونکە ئێمە ئێستا دوو حاڵەت مەتروحە لەبەردەممان، هەردووکی قابیلی نیقاشە، لەبەر ئەوە چۆن بڵێین هەر ئەو دوو ڕەئیەیە، دەبێت ئێمە بەس لەسەر ئەو دوو ڕەئیە ڕەئی بدەین، ڕەنگە ڕەئی تر هەبێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بۆ یەك مادده ئەگەر سی و سێ کەس قسە بکات، ئێمە پێمان وابوو بە سەعاتێك هەمووی تەواو دەکەین، قسە دەدەم بە مەسئوولی فراکسیۆنەکان، ئەگەر توانیمان حەلی بکەین، لەبەر ڕۆشنایی موداخەلاتی ئەوان باشە، ئەگەرنا بەردەوام دەبین، لیژنەی یاسایی تەعیبری کرد لە جیاتی ئێوە قسەی کرد، ئەو ڕۆژەی باسی ئەقلیەت و ئەکسەریەتمان کرد، گوتمان کە بووە ئەقلیە وەکو ئەندام پەرلەمان قسە دەکەین، حەسمان کرد کاك کەریم ئەو ڕۆژە، سۆزان خان فەرموو.

بەڕێز سۆزان شهاب نوری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە کە یاسای دادەڕێژین دەبێت گرنگترین شتیش بزانین، ئێمە کاتێك لە ساڵانی (1991)ەوە تاکو کەوتنی ڕژێمیش ئەم حکومەتەو خەڵکیش لەسەر باج دەڕۆیشت بەڕێوە، مەعاشی پێ دەدرا، یەعنی باج گرنگی خۆی هەیە، حزبە سۆسیالیستە دیموکراتیەکانیش یەکێك لە بنەما هەر گرنگەکانی دانی باجە، ئەو باجەش بەکار دێتەوە بۆ خزمەتی خەڵك، کەواتە ئێمە لەسەر ئەوەین موتەفقین باج هەبێت، بەڵام شێوازی جێ بەجێ کردنی باجەکە لە (800) مەترەوە بە یەك پارچە زەوی کە (800) مەتر بێت لەنێوان کۆمەڵێك پارچەی بچووك بچووك بێت، بەڕاستی لێرەدا حەز دەکەم بزانن (800) مەتر زەوی هەموو خەڵکێك نیەتی، یەعنی بێنە لەسەر پەنجەی دەست دەتوانیت بیژمێری لە شارێکدا چەند کەس هەیەتی، کەواتە ئەوانەی کە سەرمایەدارن و خاوەن پارەیەکی زۆرن و پارەکەیان داوە بە زەوی، ئەوانە حەقی خۆیانە لەو حاڵەتە، بەڵام حاڵەتی خەڵکی ئەوەشمان هەیە لە خێزانێکدا چەند کەسێك هەن، ئەو چەند کەسە هەر یەکە پارچەیەك زەوی هەیە، ئیتر موەزەف بووە بەهۆی زەریبە، پرسیارەکەی من بۆ لیژنەی یاسایی ئایا هەموو یەکێك لەوانە پارچەکەی بەر ئیعفا دەکەوێت، یاخود نا؟ ئەمە حاڵەتێکی یەکەم، ئەگەر وا بێت کەواتە ئێمە فێڵێکی شەرعی دروست دەکەین بۆ خەڵك، ئەوەی (800) مەتری هەیە بەناوی خۆیەوە بە پارچەی جیاواز جیاوازی لەسەر هەموو خێزانەکەی تاپۆ دەکات و هەریەکە ئیعفا دەکرێت، کەواتە لەو حاڵەتە ئیعفایەکە هەر هەیە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

خاتوو ڤیان فەرموو.

بەڕێز ڤیان سلیمان حاجی بشار:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەنیسبەت ئەم ماددەیە من لەگەڵ ئەوەمە زیاتر پشتگیری بۆچوونی لیژنەی دارایی دەکەم، کە کۆی مەساحەی ئەو زەوییە (800) مەتر بێت، نەك یەك پارچە، بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا پرسیارەکەم بۆ لیژنەی یاسایی ئەوەیە لە ئەخیری ئەم ماددەیەدا هاتووە دەڵێت (ئەم حاڵەتە بەردەوام دەبێت بۆ ئەو پارچەی (800) مەتریەکە، چونکە لێرە تەناقوز دروست دەکات، لە لایەکەوە لیژنەی یاسایی دەڵێت لە پارچەی دوو سەد مەتریەوە تا هەشت سەد مەتر یەك جار لەو پارچەیە عەفو دەکرێت، لە لایەکی دیکەشەوە یەعنی دەڵێت ئەم ماددەیە بە مەبەستی سەکەنە، بۆ ئەوەی سەکەن دروست ببێت، لە ئەخیری ماددەکە دەڵێت (تستمر هذه الحالة مع تعدد حالات البيع)، یەعنی بۆی هەیە ئەو هەشت سەد مەترەیە، سەد جار لە خیلالی ساڵێکدا بفرۆشێت، کە سەد جار لە ساڵێکدا فرۆشتی ئەوە دەبێتە بازرگانی کردن، نەك بۆ سەکەن بەکاری بێنێت، بۆیە من لێرە رەئیم ئەوەیە (تستمر هذه الحالة مع تعدد حالات البيع) لابرێت، یان ئەگەر لا نەبرێت ژمارەیەکی تایبەت وەکو سێ جار لە ساڵێکدا، دوو جار لە ساڵێکدا بۆی دابنرێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك محەمەد فەرەج فەرموو.

بەڕێز محمد فرج احمد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من دەمەوێت لێرەوە دەست پێ بکەم یاسای باج و دەرامەت لە دنیادا یەکێکە لەو یاسایانەی کە بەردەوام لە هەڵکشان و داکشان دایە، یەکێکیشە لەو یاسایانەی کە هەمیشە جێگەی پرۆپاگەندەیە بۆ هەڵبژاردنەکان، چونکە پەیوەندی راستەوخۆی بە هەموو ژیانی خەڵکێکەوە هەیە، بە دەوڵەمەند و فەقیرەوە، ئێمە راستە دەبێت یاسایەك دابنێین کە زۆرترین خەڵکی بەربکەوێت، بەڵام مانای ئەوە نییە پێچەوانەکەی راست بێت خەڵکێکی تر بەرنەکەوێت، ئەم یاسایە دەبێت دەوڵەمەندیش بگرێتەوە، فەقیریش بگرێتەوە، لە هەرێمی کوردستاندا ئەوەی کە توانای هەبێت لە هەشت سەد مەتر و شەش سەد مەتر بکڕێت، یان زیاتر بکڕێت، بێگومان رێژەیەکی کەم نییە، وا نەزانێت ئەمە خەڵکێکی زۆر کەم دەگرێتەوە، بەپێچەوانەوە، لەوانەیە لە رێژەی بیست پێم وایە کەمتر نییە، ئەو خەڵکەی کە دەتوانێت ئەوەندەی بکڕێت، بەڵام ئەگەر ئەمە چارەسەرێکی عەمەلیانەی بۆ بکەین و لێی نەترسین شتێکی باشە، بەم جۆرە کە پێشنیارەکەی من ئەوەیە، مادام ئەم یاسایە بەردەوام لە گۆڕانکاری دایە باج و دەرامەت هەمیشە لەگەڵ رەفاهیەت دابێت، هەتا رەفاهیەت زیاترو باشتر بێت، دەکرێت تۆ باج و دەرامەتەکە بەهێزتر بکەیت، یەعنی زیاتری بکەیت، ئەوەش هەر بەشێکە لەمە، هەتا رەفاهیەتەکە بەهێزترو باشتر بێت، حکومەت دەتوانێت لەو بوارە هەنگاوی تر بنێت، لەبەر ئەوە ئەوەی کە دکتۆر دلێر گوتی، ئەگەر ئێمە سەیری ئیدارەی پێشووی سلێمانی بکەین لەگەڵ هەولێر، مەسەلەن لە هەولێر هەرچی زەوی دابەش کرا بێت لە دوو سەد مەتر کەمتر نییە،

بەڵام لە سلێمانی زۆر کەمە لە دوو سەد زیاتر، مەگەر مەسەلەیەکی سیاسی بێت، ئەگەرنا بۆ عامە خەڵك سەدو پەنجا، سەد و چل، یەعنی لەو ڕێژە دایە، ئەمە هەموو خەڵکێکی فەقیرە، یەعنی ئەگەر تۆ یەك جار عەفوی بکەیت تەواو، بەڵام دەکرێت مەسەلەن هەشت بکەیت بەلای سەرەوە، یەعنی ئەوەی کە خاوەنە هەتا بگاتە هەشت سەد، با سێیان بێت، چوار بێت، پێنج بێت، بەڵام لە رووی یەك پارچە ئیتر یەك جار بۆی هەیە، لەبەر ئەوەی خەڵکی کەم دەرامەت کەمتر بەری دەکەوێت، کەمتر ئیستیفادەی لێ دەکات، نەك کەمتری بەر دەکەوێت، ئێمە ئەگەر بمانەوێت زیاتر ئیستیفادەی پێ بگەیەنین، زۆر جێگەی خۆیەتی ئەو پێشنیارەی لیژنەی دارایی بێتە ئەساسێك بۆ ئێمەو زیاتر خەڵکی بەر بکەوێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك دکتۆر کەمال فەرموو.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کەمال کەرکووکی):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوەی لە پێشنیاری لیژنەی یاسایی هاتووە، زۆر دروستە، چونکە بۆ وەحدەیەکی سەکەنییە، جا ئەوماڵە، ئەگەر دوو سەد مەترە، ئەگەر سەدو پەنجایە، ئەگەر شەش سەد مەترە، ئەگەر هەشت سەد مەترە لە شوێنێك لەسەری دانیشتووە کەس ئیستیفادەی لێ ناکات بۆ شتی تر، ئەگەر بێینە سەر ئەوەی ئەمە هی فەقیرە، یان دەوڵەمەندە، فەقیر زۆری هەر خانووی نییە، هەر زەوی نییە، بۆیە ئەوجا دوو، سێ دوو سەد مەتری بەر دەوڵەمەند دەکەوێت، دەوڵەمەندێك هەیە خۆی لە خانوویەك دانیشتووە سێ سەد مەترییە، بەڵام زەویەکانی تری کردۆتە خانوو بە کرێی داوە، ئینجا لەوێش دەبێت عەفو بکرێت لەو باجەی کە دەبێت بیدات، بۆیە بەنیسبەت وەحدەی سەکەنی هەر چەندێك بێت قیاسەکەی، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

خاتوو پەخشان فەرموو.

بەڕێز پەخشان عبدالله زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕاستی من لە پێشنیارەکەی لیژنەی یاسایی باش حاڵی نەبووم، لام وایە ڤیان خانیش لەگەڵ من هەمان پرسیاری هەیە، باسی ئەوە نەکرێت بە ئیشێکی تیجارەت و تیجاری بێت، بەڵام هەشت سەد مەتر بۆی هەیە لەگەڵ هەموو حاڵەتێکدا بفرۆشێتەوە، یەعنی ئەوە تیجارەت نییە، دەرگا بۆچی دەکاتەوە، بۆیە من لەگەڵ ئەوەم ئەوە تەحدید بکرێت، نەك بە ساڵێك دوو جار، یان سێ جار، بە هەموو عومری ئەو کەسە جارێك، یان دوو جار ئیعفا بکرێت لەو زەریبەیە، ئەمەیان یەك.

دوو/ بەنیسبەت پارچەی بچووك، منیش ئەو ڕەئیەم هەیە لەگەڵ ڕەئی لیژنەی دارایی کە فیعلەن کابرایەك پارچەیەکی هەیە دوو سەد مەترە، پارچەیەکی تری هەیە دوو سەد مەترە، دەبێت لەسەر دوو سەد مەتری دووەمیان زەریبە بدات، بەڵام ئەوەی هەشت سەد مەتر خۆی و ژنی و کوڕی و کچی لە ساڵێکدا

چوار جار شتی وا بفرۆشێت، هیچ زەریبەی نەبێت، یەعنی نازانم شعور ناکەم عەدالەتی تیا بێت، بۆیە من شتەکە لەلام وازیح نەبێت، هیوادارم ئەگەر برادەران روونی بکەنەوە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك شێروان فیعلەن ئەو مولاحەزەیەی پەخشان خان پێم وایە تۆزێکی تر روون بکرێتەوە بۆ ئەندامانی پەرلەمان، یەعنی میسالێك بهێنرێت باشترە، بۆ ئەوەی موفتەرەحەکەی تێ بگەین فەرموو.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوەی سۆزان خان ئیشارەتی پێدا، ئەو ئیعفایە کە دەڵێت لە هەشت سەد مەتر زیاتر نەبێت، ئەوە بۆ هەر تاکێکی خێزانە، لەگەڵ ئەوەی منداڵی قاصرینیش دەگرێتەوە، کە یاسای پێشتر نەیدەگرتەوە، کەواتە مێرد، ژن، منداڵ، ئەو هەشت سەد مەترە هەمووی دەگرێتەوە، فەقیر بێت، یان دەوڵەمەند بێت، یان مامناوەندی بێت، ئەمە بەنیسبەت پرسیارەکەی سۆزان خان، بۆ ئەوەی وازیح بێت لە لای.

بەنیسبەت ڤیان خان، بەڕاستی کە دەڵێت ئەو هەشت سەد مەترە چۆن مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت، تەبیعی زەریبە عادەتەن سەنویە، ئەگەر زەریبە کەوتە سەری بە دوو قست دەدرێتن، هەر شەش مانگی یەکەم قستێکی لێ وەردەگیرێت، شەش مانگی دووەمیش قستێکی تری لێ وەردەگیرێت، ئەوە موتەبەعە لە زەریبە، بەنیسبەت ئیعفایەکە بەهەمان شێوە ئەمڕۆ من هەشت سەد مەتر زەویم هەیە، ئەمڕۆ فرۆشتم، بەیانی پارچەیەکی ترم کڕی لە حدودی هەشت سەد مەتر زیاتر نەبوو، ئیعفایەکە لە پارچەی یەکەمەوە ئینتیقال دەبێت بۆ پارچەی دووەم بزەبت، یەعنی ئیستیمراریەت ئیعفا مەقصدەکە ئەوەیە تۆ لە هەموو حاڵەتێك خۆت و خێزانت و منداڵت مەعفی لە زەریبەی عەرەسات بەم حدودەی کە ئیشارەتم پێدا، ئەوەلەن هەموو تاکێکی خێزان دەگرێتەوە، کە پێشان بە پێچەوانەوە بوو، دووەمیش/ ئەو ئیعفایە ئیعفایەکی موستەمیرە، ئەگەر هاتوو هەروەکو پەخشان خان ئیشارەتی پێدا، ئەگەر ئێمە حیسابی ئەوە بکەین، یان ئەوەی لیژنەی دارایی دەڵێت، دەبێت ئێمە هەشت سەد مەترەکە بووە چوار پارچە، ئەو چوار پارچەیە بە تەئکید بۆ ئەوەی نییە کە لەسەر منداڵەکانی تەوزیع بکرێت، ئەو چوار پارچەیە بۆ یەك شەخصیە، مێرد، ژن، منداڵ، واتا هەشت سەدەکە تەقسیم ناکرێتە سەر چوار، بۆ ئەوەی بدرێتە منداڵەکان، چونکە منداڵ و ژن ئیعفای تایبەتی خۆی وەردەگرێت لە زیمنی هەشت سەدەکە، وەکو بەشێوەیەکی یەکسانی مامەڵەی لەگەڵ کراوە، هەشت سەدەکە بێنی هورد بکەیتەوە بۆ چوار پارچە، ئەو چوار پارچەیە بەناوی یەك شەخصە، ئەم چوار پارچەیە فرۆشتنی لەسەر دەبێت، کڕینی لەسەر دەبێت، لە جیاتی ئەوەی هەشت سەد مەتر کڕین و فرۆشتنی لەسەر بێت، لە حدودی هەشت سەد مەتر باشترە، یان لە جیاتی ئەوەی ئەو هەشت سەد مەترە هورد بکەیتەوە بۆ چوار پارچە، بۆ هەر تاکێکی خێزان و تەوەسوعی لە مەسەلەکە تێدا بکەیت، ئەمەیە مەساری موناقەشەکە بەڕاستی، لێرەدا بە قەناعەتی ئێمە، هەروەکو ئیشارەتیشمان پێدا، ئەوەلەن هەر

تاكێك لە خێزان حەقی هەشت سەد مەتر ئیعفای هەیە، هەتا هەشت سەد مەتر زیاتر نەبێت، سێ سەد بێت، چوار سەد بێت، پێنج سەد بێت، واتا لە مەترێكەوە هەتا هەشت سەد مەتر دەگرێتەوە.

دوو/ ئەو ئیعفایە هەر تاكێكی خێزان هەیەتی.

سێ/ ئەو ئیعفایە ئیستیمراریەتی هەیە.

بۆیە ئەو ئیعفایە كە دەبێتە، مەسەلەن خێزانێك با بڵێین پێنج كەسن لە پێنج پارچەی هەشت سەد مەتری ئیعفا وەردەگرێت، وەرە ئەو پێنج پارچەیە دابەشی چوار بكە، پارچەی جیا جیا، ئایا ئەوە بۆنی بازرگانی لێ نایەت، دەبێتە چەند، دەبێتە خێزانێك حەقی دەبێت لە چل پارچە مامەڵە بكات، عەفو بیست پارچە مامەڵە بكات، مامەڵە لەسەر بیست پارچە بكات، لە جیاتی ئەوەی مامەڵە لەسەر چوار پارچە بكات، ئەگەر ئەوە بۆنی بازرگانی لێ دێت، ئەوە یەك.

دوو/ من تەوەقوع ناكەم ئەو تەوەقوعەی برادەران دەكەن، دەڵێن وەڵڵا ڕەنگە لە هەشت سەد پارچەكە بۆ مەسئوولە گەورەكان بێت، بەڵێ مومكینە مەسئوولە گەورەكان بگرێتەوە، بەلام لە سەدا چەند؟ وەرە خوارێ شەریحەی هەرە زۆری دەخلی مەحدود دەگرێتەوە زیاتر، مەسئوولەكان ئەگەر نیسبەتێكیش تەسبیت بكەن، ئەوانیش هاووڵاتینە، دەبێت بەشێوەیەكی یەكسان تەماشایان بكەین، جگە لەوەش بەڕاستی من نازانم یەعنی ئەم چوار پارچەیە یەعنی مودیریەتی زەریبەی عەقار چۆن دەتوانێت ئەو میكانیزمە دابنێت ئەو ئیعفائاتانە بەم شكلە بەڕێوە ببات، چونكە هەر عقودێك، یاخود هەر گۆڕانكارییەك بەسەر موڵكیەتی هەر پارچەیەك بێت، دەبێت ئەمە بچێتە زەریبەی عەقار، لەوێ تەئشیرات بكرێت، لە سجلاتی خۆیان نیشان بكرێت، ئەم پارچەیە فرۆشرا، ئەم پارچەیە هاتە جێگای، هەرواش بەنیسبەت هەر تاكێك، ئەم میكانیزمە ئێمە قسەمان لەگەڵ كرد، ئەسڵەن پێیان تەحەمول نەكرا، گوتیان ئەوە بە ئێمە ناكرێت، مومكین نییە بەو میكانیزمە ئەمە تەحەمولی ئەو وەزعە بكەین، هیوادارم كە توانی بم تەوزیحێك بدەم بەنیسبەت ئەو مەسەلەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

نوقتەی نیزام، فەرموو.

بەڕێز پەخشان عبدالله زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئەو وەڵامە نەبوو كە من باسم كرد، ئەمەیان یەك.

دوو/ وەڵامی پرسیارەكەی من، وەڵامم وەرنەگرت هەشت سەد مەتر باڵێین ئەمڕۆ دەفرۆشرێت، سبەینێ پارچەیەكی تری هەشت سەد مەتری دەكڕم و مانگێكی تر دەیفرۆشم، مانگێكی تر پارچەیەكی تر دەكڕم و دەیفرۆشم، جەنابی كاك شێروان گوتی ئەمە تیجارەت نییە، من نازانم ئەوە چیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

كاك عوسمان فەرموو.

بەڕێز عثمان عبدالله قادر(بانی مارانی):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دیارە برادەران لە هەموو دنیا، ئێمە کار دەکەین، بۆ ئەوەی کەس زەریبە نەدات، ئەگەر کەسیش زەریبە نەدات ئیستیمراریەتی حکومەت نامێنێت بەڕاستی، ناکرێت لە هیچ ولاتێك زەریبە نەبێت، ئیشەکانی ئێمەش هەمووی بۆ ئەوەیە زەریبە نەدەین بە حکومەت کارێکی خراپە، بەلاّم لەبەر ئەوەی سیستەمی ئێمە سیستەمێکی لەسەر سیکەی خۆی نییە، دەتوانین بۆ ماوەیەکی دیاری کراو، مەسەلەن بۆ پێنج ساڵ، بۆ چوار ساڵ، بۆ سێ ساڵ هەتا سیستەمی ئێمە دەکەوێتە سەر سیکەی خۆی زەریبە رابگرین کولەن، بەلاّم بنبڕ نەبێت، چونکە ناکرێت ولاّتێك هەبێت زەریبە لە تیجار، لە بازرگان، لە کەس وەرنەگرێت، بۆیە من لەگەڵ ئەوەمە فیعلەن مەسەلەی زەریبە هەر هەمووی ماوەیەك رابگرین، بۆ ئەوەی تەنزیمی حاڵی خۆمان بکەین، خۆتان دەزانن چەند مانگێك پێش ئێستا لێرە تەخمینی بودجەی کوردستان کرا، چەند موناقەشە لەسەر ئەوە کرا زەریبەکان چیان لێ هات، خەڵك سیقەی نییە ئەوەی وەریدەگرن دەچێتە کوێ، ئەوە کارەساتە یەعنی، دەبێت ئەوە هەمووی ئێمە تێبگەین، کە زەریبات وەردەگیرێت، لێرە نوێنەری وەزارەتی مالیە دەڵێت تاکە سەرچاوەی داهاتی ئێمە ئەو پارەی نەوتی عێراقە کە وەریدەگرین، لێرە لەبەر چاوی هەمووتان یەعنی ئێمە هیچ شتێکی ترمان نییە، کە نیمانە ئەو زەریبەیە وەردەگرین چی لێ دێت، بۆیە من بەڕاستی لەگەڵ ئەوەمە ماوەیەك دوا بخرێت، پاشان زەریبە هەبێت.

دوو/ مەسەلەی زەوی، ئێمە ئەگەر ئاسانکارییەك بکەین، فیعلەن ئەوەی لیژنەی مالیەی پەرلەمان باسی دەکات، باشە یەعنی خەڵکی هەژار ئەوەی ئێمە باسی دەکەین، ئەوەی لیژنەی قانونی باسی دەکات، بەهیچ شێوەیەك خەڵکی هەژار لێی موستەفید نابێت، ئێمە لەگەڵ ئەوەینە دەبێت زۆرترین شەریحەی موجتەمەعی خۆمان سوودمەند بێت لەو بڕیارەی کە لێرە دەردەچێت، ئەگەر لە هەشت سەد مەتری بێت کەمترین خەڵك لێی سوودمەند دەبێت، ئەگەر هەشت سەد مەترییە، فیعلەن با هەتا هەشت سەدی تەواوی بکات، وەکو ئەوەی لیژنەی ئابووری دەڵێت دوو سەد، دوو سەدیش بێت با بیگرێتەوە، ئەگەرنا با ئێمە سوڵحێك بکەین هەشت سەدەکە کەم بکەینەوە، بۆ شەش سەد، یان پێنج سەد، سەد هەتا پێنج سەد بێت، هەشت سەد مەتر خەڵکی هەژار قەت ناتوانێت بیکڕێت هەمووتان ئەوە دەزانن، هیچ کەسێك نییە مام ناوەندیش بێت، بتوانێت هەشت سەد مەتر بکڕێت بە ئیستیمراریش بتوانێت موعامەلەی پێ بکات، ئەوە تیجارەتە بەڕاستی، بەلاّم من لەگەڵ ئەوەمە یان سوڵحێك لە بەینی هەشت سەد و دوو سەد، هەشت سەدەکە کەم بکەینەوە بۆ پێنج سەد، هەمووی لە سەد تا پێنج سەد بگرێتەوە، یان ئەوەتە هەشت سەدەکە فیعلەن بەشێوەیەی پارچە، پارچە هەموو کەسێك بۆی هەبێت، چ هەشت سەد بێت، چ دوو سەدی بێت، چ هەشت سەدی بێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

من یەك مولاحەزەم لەسەر قسەکانی کاك عوسمان هەیە، پارەی زەریبە لە هەموو پارەیەك روونترە بۆ کوێ دەڕوات، چونکە بە زۆر مەرحەلەدا دەڕوات، تەسجیل دەکرێت و وصولاّتی هەیەو شتی هەیە، ئەو جانیبە

حەزم کرد روونی بکەمەوە، لەبەر ئەوەی خۆم دەزانم باشترین جێگا شەفافیەتی هەبێتن، چەندەو چۆنەو بۆ کوێ دەڕواتن مەسەلەی زەریبەیە، ئەوە یەك.
دوو/لە پاڵ مولاحەزەکانی شتێك دێتە پێش چاو، ئەویش ئەوەیە مەسەلەکە بەو موتڵەقیە نەبێت، یەعنی هەشت سەد دەفرۆشێت، دوایێ هەشت سەد دەفرۆشن، لێرە باس کراو هین کرا، ئەگەر هەشت سەد مەترەکە ساڵێ جارێك هەقە هەبێت، ئەویتر ئەگەر لە یەك پارچە هینتر بوو خازیعی زەریبە بێت، ئەوە رەنگە موعالەجەی باش بکاتن، مەسەلەن حەقی هەبێتن لە ساڵێکدا موعامەلەی یەك پارچە بکات، لە رۆژی فرۆشتنیەوە حیساب دەکرێت ئەو ساڵە، تا ساڵێکی تر حەقی ئیعفای نەبێت بۆ کڕین و فرۆشتنی کامەیان دەگرێتەوە، ئەو زەریبەیە، نازانم لیژنەی یاسایی رەئیان، ئەگەرنا بڵێین زەریبە تەئجیل بکەین، زەریبە تەئجیل ناکرێت، لەبەر ئەوەی ئێمە دەبێت خۆمان رێك بخەین و بەدیلێك دانێین بۆ ئەوەی دوا رۆژ حکومەت دەبێت داهاتی هەبێت، ناکرێت هەر لەسەر بەغدا راوەستین، لەسەر نەوت راوەستین، دەبێت خۆمان رۆژێك لە رۆژان وای لێ دێتن حکومەت وەکو ئینشائەڵلا حکومەتەکانی ئەوروپا لە 80%ی میزانیە لەسەر زەرائیب دەبێت، بەلام بە شەرتێك دەبێت مستەوای مەعیشەتی خەڵك بەرز بکرێتەوە، داهاتیان بەرز بکرێتەوە، مەعاشیان بەرز بکرێتەوە، حکومەتی دنیا ئەوەی کە پێی دەڵێن بازاڕی ئازاد لەسەر ئەو بنەمایەیە، بۆیە ئێمە لە سەرەتا داین، بۆیە دەبێت ئێمە تەنزیمی بکەین، دواشی نەخەین، جا نازانم ئەگەر ئەو موقتەرەحە، با بزانین لیژنەی یاسایی چ دەڵێن لەسەر ئەو هینە، ئەگەر صیغەیەکیان هەبێتن فەرموو.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوە جەنابی وەزیریش لێرە بە ئیعتیباری نوێنەری حکومەتە لێرە، ئەگەر پێتان باش بێت ئەو ئیعفایە سەقفێکی زەمەنی بۆ دابنێین، مەسەلەن بۆ ساڵێك بێت، بۆ دوو ساڵ بێت، یەعنی هەر جارێك هەتا ساڵێك بەسەر تەمەلوکەکەی تێ نەپەڕی حەقی ئەوەی نەبێت، ئینجا ئەوە بە ساڵێك بێت، بە دوو ساڵ بێت، ئێوەی بەڕێز قەراری لێ بدەن، ئێمە دوایێ صیاغەکەی دەکەین.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

من پێم وایە یەك ساڵ باشە، فەرموو کاك رەشاد، قسە دەدەمە ئەوانەی کە تەجروبەیان هەیە.

بەڕێز رشاد احمد ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیاری من ئەوەیە خیلافەکە خۆی ئەسڵ هەشت سەد مەترەکەیە، پارچە پێشان بەپێی قەراری (840) (120) مەتر پارچە بوو، قەراری (940) دەرچوو لە ساڵی 1986 بووە دوو سەد مەتر پارچەی نیزامی هەتا هەشت سەد، لێرە غوبنەك پەیدا دەبێت ئەگەر یەك پارچە عەفو بکرێت، با ئێمە ئەسڵی مەوزوعەکە لە مەساحەکە وەربگرین، هەشت سەد مەتر ئیعفا بکرێتن بە موتڵەقی زۆر زۆر باشترە شمولی هەموویان دەکات.

دوو/ بەنیسبەت ئەوە زەوی بەتاڵە حەز دەکەم ئەو بەڕێزانە هەموو بزانن، کڕین و فرۆشتنی لەسەر بکرێت، حکومەت زەریبە وەردەگیرێت، بەلاّم کە زەوی بەتاڵە، مایە، ئێمە نەمانتوانیوە بانکی عەقاری تەفعیل بکەین و یارمەتی خەڵك بدەین، بۆ ئەوەی بتوانێت بینای دروست بکات، جەمعیاتمان نەتوانیوە تەفعیل بکەین، بۆ ئەوەی ئیستیفادە لەو زەویە بەتاڵانە بکەن، بە بۆچوونی من زەوی بەتاڵ هەر زەریبەی لەسەر نەبێت ئەسڵەن، چونکە هیچ مەنفەعەتێکی نییە، بۆ هیچ کەسێك، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك دکتۆر نوری فەرموو.

بەڕێز د.نوری جمیل تاڵەبانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

قانونی زەوی بەتاڵ، یان عەرەسات پاشینەی هەیە، حکومەتی بەعس لە ساڵی 1977دا بۆ مەبەستێکی سیاسی ئەم زەریبەی دانا، بەتایبەتی لەناوچەکانی کوردستاندا، کۆمەڵێك پارچە زەوی دابەش کرد بەسەر عەرەبی هاوەردەدا، پارەشی پێ دەدان بۆ ئەوەی بینای لەسەر دروست بکەن، بەشێکیان بینایان نەدەکرد، یان دەیانویست بیفرۆشن، بۆیە ئەو زەریبەی لەسەر دانان، بۆ ئەوەی کەوا لە ماوەیەکی دیاری کراودا، ئەگەر بێتو بینای لەسەر دروست نەکەن، دەبێت ئەو زەریبەیە بدەن، پاشان بەعس سیستەمێکی تری دانا ئەو زەویە بەتاڵانەی کە بینایان لەسەر دروست نەکراوە، دەبێت لە ماوەیەکی دیاری کراودا شوورەی بۆ بکرێت، ئەگەر شوورەی بۆ نەکرا بوایە، دیسان پارەی لێ دەسەند، من لەگەڵ بۆچوونی کاك رەشادم، ئەمە زەوی بەتاڵە بۆ هیچ مەبەستێك نەکراوە، پێویست ناکات کەوا زەریبەی لەسەر دانێین، من ئەو بۆچوونەشم لە لیژنەی قانونی روون کردەوە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك کەریم فەرموو.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من هەمان بۆچوونی بەڕێزان دکتۆر نوری و کاك رەشادم هەیە لەسەر ئەو مەسەلەیە، کاتی خۆی کە رژێم زەریبەی عەرەساتی فەرز کرد، بۆ ئەوەی حەرەکەی عیمرانی خانوو بکرێتن، شیش و چیمەنتۆی دەدا، باقی سولفەی عەقاری دەدا، بۆ ئەوەی خانووبەرە بکرێتن، ئەگەر نەکرا بوایە وەکو ئەو باجە فەرز دەکرا، وەکو عقوبەیەك لەسەر ئەوانەی کە زەویەکەیان بە بەتاڵی دەهێشتەوە، بۆ ئەوەی موزارەبە دروست نەبێتن لەسەر زەویەکان، بەلاّم ئێستاکە ئەو عیلەیە نەماوە، ئەو مەسەلەیە نەماوە لە مەسەلەی زەویەکاندا، بۆیە فەرز کردنی باجی عەرەسات باجێکی زیادە، چونکە ئەو زەویانە ئەگەر بێتو کڕین و فرۆشتنی لەسەر بکرێتن، سولفەی عەقاری وەردەگرێتن، ئیتر پێویست ناکات باجی عەرەسات بمێنێت و زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك جەمال فەرموو.

بەڕێز جمال محمد قاسم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من دوو تێبینیم هەیە، یەکەم/ پشتیوانی تێبینی لیژنەی دارایی دەکەم، ئەمە یەك.

دوو/ عادەتەن ئێمە نابێت لەوە بترسین کە زەوی دەفرۆشرێت، چونکە ئەگەر زەویەك لە ساڵێکدا چوار جار بفرۆشرێت حکومەت چوار جار زەریبە وەردەگرێت، ئەوە مانای ئەوەیە ئینتاجی حکومەت زیاتر دەبێت، لەبەر ئەوە نابێت بترسین بەوەی کەوا دێت.

سێیەم/ ئەگەر وەزارەتی دارایی بڵێ ئەمە موشکیلەیە یەکێك چوار زەوی هەبێت و حیساب بکرێت، ئێمە لە ناحیەی تەکنیکی بەرەو پێشەوە دەچین، ئێستا کۆمپیوتەر بەکار دێت، جەمال قاسم زەوی فلانی هەیە، کە ناوی جەمال قاسم هات لە تاپۆیەکە ئۆتۆماتیکیەن دەچێتە ژێر ناوی جەمال قاسم، دەزانرێت کە چەند زەوی هەیەو چەندی فرۆشراوەو چەندی دەمێنێت، ئەمە موشکیلە نییە، یەعنی لەو دوو حاڵەتە یەعنی شتێکی باشە کۆی زەویەکان هەتا هەشت سەد، ئەگەر زەریبەی لەسەر نەداوە، ئەوە شتێکی باشە، یەعنی کۆ، نەك یەك پارچە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك کەرخی فەرموو.

بەڕێز کرخی نجم الدین نورالدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕاستی شتەکان وەکو جەنابی مام رەشاد باسی کرد، هەندێك تێکەڵی هەیە لەنێوان زەوی بەتاڵ و ئەو زەریبەیەی کە دێتە سەر زەوی بەتاڵ با بڵێین کە ئێستا موناقەشەی دەکەین، لەگەڵ زەریبەی عەقار دوو شتی زۆر لێك جیاوازن، من تێبینی خاڵێك دەکەم باشە ئەگەر یەکێك دەیەوێت پارچە زەویەك بۆ منداڵەکانی بۆ بیست ساڵ بکڕێت و بەجێ بهێڵێت، بکڕێت بۆ منداڵەکانی بەناویان بکات، ئەگەر ئەوە هەموو ساڵ ئەگەر سەنەویش بێت، هەموو ساڵ باجی بێتە سەر، خۆ دەبێت پاش بیست ساڵەکە هەرسێ پارچە زەویەکە تەسلیمی حکومەتی بکات وتەواو، ئەوە ئەگەر بۆ یەك جاریش بێت تێگەیشتم لە ئیشارەتەکەی کاك فرسەت، ئەوە شتێکی تەواو نییە، بۆیە زەریبە لەسەر زەوی بەتاڵ پێم وایە شتێکی زۆر زیادە، یەعنی ئێستا ئەگەر بێتو حکومەت هەموو جارێ، باشە ئێمە مولاحەزەی ئەوە ناکەین ئەگەر بێتو ئەو زەریبەیە بەو شێوەیە بخرێتە سەر زەوی بەتاڵ روکود دەکەوێتە بازاڕو، باشە بۆ تیجارەت کردن بە زەوی شتێکی حەرام بێت، یەعنی شتەکە زۆر بە ئەوە وەرگیراوە، ئەگەر یەکێك زەوی بکڕێت و بفرۆشێت خۆ حکومەت هەر جارێ لە کڕین و فرۆشتنەکە باجی خۆی وەردەگرێت، یەعنی بۆ ئەوە رێگر بین لەوە.

خاڵی دووەم/ بەنیسبەت مەساحەکانە، مەساحەکان راستە، تێبینی لیژنەی دارایی یەکێك هەشت سەد مەتر زەوی بکرێت باجێکی لەسەر عەفو دەکرێت، باجەکەی لەسەر نامێنێت، بەلام ئەگەر یەکێك سەدو پەنجا مەتر زەوی هەبێت، سەد مەتری دی، یان دوو سەد مەترێکی دی بکرێت دەکەوێتە سەری، تەبعەن ناعەدالەیەتێکی تێدایە، بێگومان بە رەئی من ئیقتیراحم ئەوەیە سەقفەکە لە هەشت سەد مەترەکە بمێنێت، کە عەفو دەکرێت، بەلام ئەویش بۆ پارچە زەوی یەکەم و دووەم عەفو بکرێت، لە دووەم ئەگەر مەساحەکەی لە هەشت سەد کەمتر بوو، مەسەلەن دوو دوو سەد مەتری هەبێت لە هەردووکی عەفو بکرێت، بەلام هی سێیەم لەسەری دابنرێت، پێم وایە تیجارەتەکە لێرە دەتوانرێت رابگرین و ناهێڵین بازرگانی بکات، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك شێخ ئەدهەم.

بەڕێز ادهم عثمان احمد بارزانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

قسەی من هاتنە کرن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك عوسمان فەرموو.

بەڕێز عثمان احمد حمد امین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

رەئیەکان وابزانم سێ رەئیە، رەئی لیژنەی یاسایی پارچەی هەشت سەد مەتری، لیژنەی دارایی هەشت سەد مەتر بە جیا جیا، یەعنی کۆی هەشت سەد مەتر، بێجگە لەم رەئیانە ئەو رەئیەی مام رەشاد بەڕاستی کە باج لەم قۆناغەدا بەتایبەتی لەسەر ئەو زەویانەی کە بەتاڵن هەر نەبێت، ئێستا رەئیەکان موختەسەر بووە، لەو خولگەیەدا بسوورێتەوە، یەعنی ئەوەی کە تەسەور دەکرێت لیژنەی داراییەکە لەساڵحی عامەی خەڵکە، خۆ بەڕاستی جەماوەرو حکومەت خۆ دژی یەکتر نین، بەڵکو تەواوکەری یەکترین، هەم موڕاعاتی عامەی خەڵك، هەم موڕاعاتی حکومەتیش، حکومەتێکی جیا نییە، هەتا ئێمە ئیعلانی حەربی لەگەڵدا بکەین، یەعنی موڕاعاتی زەریبە بۆ حکومەت، کەواتە ئەو هەشت سەد مەترە تەسبیت بکرێت، سابت بکرێت، چونکە ئیتیفاق لە بەینی لیژنەی یاسایی و داراییدا هەیە، باجەکە هەیە، بەس تەفسیلەکەی جیایە، تەفسیلی لیژنەی یاسایی ئەوەی هەشت سەد مەترەکە، کە وا تەسەور دەکرێت کەمە، ئەوەی لیژنەی دارایی بە کۆی هەشت سەدەکە تەسبیت بکرێت و تەصویتی لەسەر بکەین و بیڕێتەوەو سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك بەڵێن فەرموو.

بەڕێز حمد عبدالله محمود(بەڵێن):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پشتگیری پێشنیارەکەی لیژنەیی دارایی دەکەم بەڕاستی، هەر بۆ بەراوردیش، ئەگەر کەسێك هەشت سەد مەتری هەبێت ئیعفا بکرێت، بەڵام کەسێکی تر دوو پارچەی هەیە چوار سەد بە چوار سەد مەتر، لە چوار سەدی یەکەم ئیعفا دەکرێت، بەڵام لە چوار سەدی دووەم دەبێت زەریبە بدات، یەعنی هەشت سەدەکە لە حاڵەتێك ئەگەر ئەو دوو کەسە بینەوە بەراوردی بکەین زەریبە بدەن، هەشت سەدەکە کە زەریبە دەدات چەندی دەدات؟ مەبلەغێکی زۆری دەدات، بەڵام ئەویتریان چوار سەدی هەیە زەریبەیەکی کەم دەدات، بۆیە بەڕاستی ناعەدالەتیەك هەیە، کۆیەکە ببێتە هەشت سەد، جا بە دوو پارچە بێت، یان بە سێ پارچە، یەعنی هەر کەسێك تا هەشت سەد مەتر جا یەك پارچە بێت، یاخود بە سێ جاران هەشت سەدەکە تەواو بکاتن، یان بە چوار جار تەواوی بکات عەفو بکرێتن، لە هەشت سەد بە سەرەوە زەریبە بداتن، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك سەردار فەرموو.

بەڕێز سەردار صباح بوزو هرکی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من رەئیەکی ترم هەیە، بەڕاستی لەم یاسایەدا فورسەتە گیروگرفتی گرانی بازاڕ چارەسەر بکەین، ئێمە گیروگرفتێکی زۆرمان هەیە لە هەرێمی کوردستان، ئەویش ئەوەیە گرانی بازار، بە رەئی من گرانی بازاڕ دوو هۆکاری هەیە، یەکەم/ سووتەمەنی کە گران دەبێتن.

دوو/ عەقارات بەگشتی، چ وەکو زەوی، چ وەکو خانوو، ئەوەی لەسەر عاقار دروست کراوە، لە بازاڕی ئێمە بەپێی زۆر رەئی تەبییز ئەموال هەیە، یەعنی بۆ زەویەکان لێرە گران بووە، تەبییز یەعنی خەڵکانێکە پارەیان بەدەست کەوتووە لە رێگای گەندەلی بەشێوازی جیا جیا، ئەو پارەیەی کە بەدەستیان کەوتووە بەشێوەیەکی رەش ئیستیسماری ناکەن لە مەشاریعی ئەکادیمیەوە، لەوانەیە زۆری لێ نەزانن هێشتا زەوی دەکڕن، یەعنی هەموومان خەڵك دەناسین ئەوەی بیست زەوی هەبێتن، سی پارچە زەوی هەبێت، چلی هەبێتن، هەیە سەد پارچە زەوی هەیە، ئەوە ئیحتیکار هەبێت لەو بازاڕە، ئیحتیکار هەبێت، چەند کەسانێك زۆربەی زەویەکانیان هەبێت، ئەوە وای کردووە نرخی زەوی گران بێت، نرخی عەقارات لەگەڵی زیاد بێت، بازاڕەکەش هەمووی لەگەڵی گران بووە، من لێرە پێشنیار دەکەم ئێمە زەریبەیەکی تەصاعودی زیاتر لەسەر عەقارات دابنێین، مەسەلەن حاڵەتی یەکەم با ئیعفا بێتن، حاڵەتی دووەم ئیعفای نەبێت، دووەم و سێیەم و چوارەم، زەریبە لە حاڵەتی چوارەم لە 20٪ بێت، تا لە 100٪یش تێ پەرێت، ئەوە دەکات هەموو خەڵکێك ئیدی چاویان لەوە نەبێت تەنها زەوی بکڕن، بەڵکو ئەو وەختە زەوی ئیحتیکار نامێنێت، دابەش دەبێتەوە سەر خەڵك، لەوانەیە هەوڵێك بێت بۆ چارەسەر کردنی گرانی بازاڕو سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك ئیحسان فەرموو.

بەڕێز احسان عبدالله قاسم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

زۆربەی ڕەئیەکانم هاتە کرن، سەبارەت ڕەئیا لیژنەی قانونی دێتن بەس فەقەرەیەك ئیزافە بکرێت ببێتە سالێك بەتنێ ئەوژی پشتی بێتن (يحق طرف اعفاء قطعة اخرى في سنة تالية)، یەعنی نا ئەمە لە یەك سالدا سێ قتعە بکڕێت و بفرۆشێتن، سالە دوێ حەقی ئیعفای هەبێتن بۆ قتعەی تر، نەك زێدەتر، ئەڤە بۆ هەمی حالەتی تر ئەگەر کەمتریش بێت، ئەوی تر ژی لەگەل ڕەئیا لیژنا دارایی مە، سەبارەت فەقەرەکە پێ تیڤی ئەڤ نیسبا زەریبەی ئەساسی ئەگەر بێتە کرن، زەریبە دوو سەدێیە، ئەگەر بکەینە یەك سەدی بلێ تەشجیعا عاردی دێتە کرن، بلێن دی ژی ئەگەر مەساحە زێدەتر بێتن، تا مەسەلەکا تەصاعودی دگەل کڕین و فرۆشتنێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك بەکر فەرموو.

بەڕێز بکر فتاح حسین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پشتیوانی پەخشان خانیش دەکەم، بەلام یەك مەسەلە حەقە روون بکرێتەوە، ئەو مەسەلەی قیتاعی عەقارات کە ئێستا زۆر نەشیتە لە کوردستاندا، بۆ لە غیابی قتیاعاتی، رکود لە قیتاعاتی صناعەو ئەوانە قیتاعاتی عەقارات نەشیت دەبێت، ئەم ئیعفا کردنی زەریبی بە بەردەوامی، من پێم وایە دەبێتە هۆی ئەوەی کە قیتاعی عەقارات زیاتر نەشیت بێت، نەك ئەوەی کە بۆنی بەرهەمهێنان و ئیستیسماری لێ دێت بەو مەبەستەش بەکار دەهێنرێت، لەبەر ئەوە پێم باشە بۆ یەك جار عەفو بکرێت، من پێم باشە بۆ سێ سالێ، نەك سالێك، بۆ سێ سالێ، چونکە ئەوە بە مانای ئەوەیە تۆ قیتاعی عەقارات زیاتر پەرەی پێ دەدرێت و لە خزمەتی ئیستیسماراتدا بەکار دەهێنرێت، لەبەر ئەوە بە ڕەئی من زۆر زۆر زەرورییەو قسەکانی کاك سەرداریش کە کردی، تەقریبەن عەینی شتە، لەبەر ئەوە پێم باشە ئەوە بۆ سێ سالێ بێت.

دووەمین/ ئەو مەسەلەی کاك دلێریش باسی کرد، فیعلەن پێم وایەو ناعەدالەتی تیایە، ئەگەر تەنها بۆ قیتعەیەك مەسەلەن سێ سەد مەترە، دوو سەد مەترە، بۆ یەك قیتعە بکرێت، پێم باشە بە کۆی هەموویان هەشت سەد مەتر بێت، بەلای من باشترەو پشتیوانی لێ دەکەم، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك ئارام فەرموو.

بەڕێز ئارام رسول مامند:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەرەتا پێم وایە ئێمە لە مەبدەئی بۆچوونی ئەو بڕیارە دوور کەوتووینەوە، بۆچی ئێمە هەوڵ دەدەین کەسێك کە زەوی هەیە، بەتایبەتی کە زەویەکەی بەتاڵە عەفوی بکەین لە باج و لەو زەریبەیەی کە دەچێتە سەری، بۆ ئەوەی ئەمە هاندەرێك بێت، ئەو کەسە بتوانێت ئەو زەویە بکاتە خانوو، کە لە

نەتیجەیدا لە ئەزمەی سەکەنی لە کوردستان لە شارە گەورەکان، بەتایبەتیش کەم ببێتەوە، بەشی زۆری زەویەکان کە ماون لەناو شارەکاندا نین، هەموو ئەو زەویانەن کە ئێستا کەوتونەتە دەرەوەی شار، راستە بەپێی تەصمیمی خەریتەی هەر هێنێك سنووری بەلەدییە، بەلاّم ئەو زەویانەن کە لە چەند ساڵی رابردوودا دابەش کراون، ئەگەر لەناو شارەکاندا مابێت شتێکی زۆر کەمە، بەشێکی زۆری ئەم زەویانە خزمەتگوزاری بۆ نەچووە، بۆیە لەو جانیبەوە بەڕاستی ئەو عەفو کردنە لە باجەکە زۆر پێویستە، ئەمە یەکەم.

دووەم/ بۆ ئێمە تەرکیز بکەینە سەر ئەمە، شەش سەد مەترە، یان هەشت سەد مەترە، بۆ بیر لەوە نەکەینەوە کە ئەمە پارچە زەویەکە هەموو تاکێك، هەموو هاوولاّتیەکی ئەم کوردستانە بەردەوام عەفو دەکرێت لە پارچە زەویەك، ئەمەش بە مەبەستی هاندانی زیاتری خەڵکە، بۆ ئەوەی کە خەڵك بیر لەوە بکاتەوە سوکنای خۆی دروست بکات، بۆیە من بەش بەحاڵی خۆم لەگەڵ ئەوە نیم کە هەشت سەد مەترەکە بکرێتە چوار پارچە زەوی، لەبەر ئەوەی پێم وایە لە جیاتی ئەوەی ئەمە هاندەر بێت بۆ ئەوەی ئەو کەسەی، ئەو فەرمانبەرەی کە زەوی وەرگرتووە، زەویەکەی بکاتە خانوو، ئەمە هاندەرە بۆ ئەوەی بازرگانی پێوە بکات، بۆ ئەوەی مامەڵەی زیاتری پێوە بکات، بەو شێوەیە ئەزمەی سەکەن بەردەوام دەبێت لە هەرێمی کوردستاندا، من بۆیە پێشنیاری ئەوە دەکەم ئێمە زیاتر لەسەر یەك پارچە زەویەکە بمێنینەوە، نەك لەسەر ئەوەی کە هەشت سەد مەترەکە دابەشی چوار پارچە بکرێت و زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك ئیسماعیل فەرموو.

بەڕێز اسماعیل محمود عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پێشەکی پشتگیری لە راپۆرتەکەی لیژنەی دارایی دەکەم، بەڕاستی چونکە ئەوە ناعەدالەتی تیایە، ئەوەی کە لیژنەی یاسایی باسی دەکاتن، من بۆ خۆم یەك پارچە زەوی وەردەگرم کە دوو سەد مەترە لەو دوو سەدە عەفوم دەکەن، بەلاّم دوو سەدی ترم هەیە دەبێت زەریبەی وەربگرن، بۆ هەشت سەدەکە عەفو بکرێت، بەلاّم من کە دوو پارچەم هەبێتن لە پارچەکیان زەریبە بدەم و لە ئەویتریان زەریبە نەدەم، لە یەکێکیان عەفو بکرێم و لە ئەویتریان دەبێت زەریبە بدەم، یان با هەمووی وەکو یەك بێت، خەڵك هەیە فەقیرە، هەیە ئەمڕۆ سەدو پەنجا مەتری هەیە، هەیە دوو سەدو پەنجا مەتری هەیە، لە سەدو پەنجایەکی زەریبە بدات، لە سەدو پەنجایەکیش عەفو بکرێت، بەلاّم پیاوێك کە هەشت سەد مەتری هەبێت لە هەشت سەدەکەی بە تەواوەتی عەفو بکرێت، بۆیە بەڕاستی من تەئیدی ئەوە دەکەم، ئەگەر بکرێت هەشت سەدەکە تا سەر بۆ هەموو خەڵك وەکو یەك بێت، نەك کەسێك بە تەنیا هەشت سەدەکە بێت.

دوو/ ئەگەر هەشت سەدەکە کڕین و فرۆشتنی پێ بکرێت، من تەئیدی ئەوە دەکەم بۆ یەك جار لە ساڵێك بتوانێت کڕین و فرۆشتنی پێ بکاتو عەفو بکرێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

كاك عەونی فەرموو.

بەڕێز عونی كمال سعيد بزاز:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

وادیارە موناقەشەكە لە مەوزوع حەسر دەكرێت لەسەر سێ بابەت، یەكەم/ عەجەبە ئەو هەشت سەد مەترە كە پێشنیاری لیژنەی یاساییە بەو وەزعەی تەسبیت بێت، عەفوەكە بۆ هەشت سەد مەتر بێت، یان پێشنیاری لیژنەی دارایی كە دەڵێت ئەو هەشت سەد مەترە دابەش بكرێتە سەر پارچە قیتعە، پێشنیاری دی كە كاك رەشادو دكتۆر نوری داوایان كرد كە زەریبەی عەرەسات ئەسڵەن نەمێنێتن، من پێم باشە سەرۆكایەتی پەرلەمان، ئەگەر وا موناقەشەكەی حەسر بكاتن لەسەر ئەوانە، رەئی دان بە تەحدیدی لەگەڵ كام مەبدەئی، لەگەڵ هەشت سەد مەتری، یان لەگەڵ هەشت سەد مەتریەكە دابەش بكرێتە سەر چوار پارچە، یانیش لەگەڵ رەئی كاك رەشاد و دكتۆر نوری زەریبەی عەرەسات ئەسڵەن هەر نەمێنێت، من بەنیسبەت خۆم لەگەڵ ئەو مەبدەئەمە كە زەریبە عەرەسات نەمێنێت، لەبەر ئەوەی وای دەبینیم زەریبەی رەئسمالە، هیچ مەنتیقێكی تێدا نییە، من زەویەكم هەیە هەوای لێ دەدات هیچ ئیستیفادەی لێ ناكەم، زەریبەی ساڵانەی لێ دەدەم، بەتایبەت دەتوانین موقارەنەی ئەوەی بكەین، ئەگەر پارەم هەبێت لە بانگ دابنێم، بانك زەریبەم لێ وەردەگرێت، نەخێر، بەپێچەوانەوە، بانك لەوانەیە ئەوەی دەیەوێت فائیدەی وەربگرێت، فائیدەشی دەداتێ، كە موقارەنەی بكەین لەگەڵ ئەوە، مانای وایە خەڵك وا دەكات زەوی نەبێتن، بچێت پارەی هەبێت لە بانك دابنێت و ئیستیفادەی لێ دەكات، نەك زەوی هەبێت زەریبەی دەدات و زەریبەكەش بەردەوام بێت، هیچ ئیستیفادەشی لێ نییە، جگە لەوەش من دەمەوێت تەوزیحێك بكەم لەسەر فەقەرەی سێ لە راپۆرتی لیژنەی یاسایی، لێرە ئێمە موناقەشەمان كرد لەگەڵ نوێنەرانی حكومەت وەزارەتی مالیەی هەولێرو ئیدارەی سلێمانی هەرێم، ئەوان رەئیان ئەوەیە كە ئیستیفادەكە بەردەوامی بێتن، ئەگەر عەفوەكەش هەبێت بەردەوام بێت، موكەلەف پیاو بێت، ژن بێت، منداڵەكانی بێت هەموویان موستەفید بن، هەرچەند موعامەلەیان كرد، ئێمە راپۆرتەكەمان بەم شێوەیە نووسیوە، نەك ئەوا صیاغەی ماددەی قانونی بكەین، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

كاك شێروان فەرموو.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

بە قەناعەتی ئێمە غایە لە ئیعفا كردنی ئەو پارچە زەویە، حیمایەو وەحدەی سەكەنییە، غەرەزی تیجاری تێدا نییە، هەتا ئەگەر تەماشای نەصی ماددەیەكیش بكەین، چ مەسەلەی بیوعاتی تێدایە، چ مەسەلەی چوار زەوی تێدایە، چ مەسەلەی مەسئوولینی تێدایە، مەسەلە حیمایەی وەحدەی سەكەنییە، ئەمە یەك.

دوو/ هەندێك برای بەڕێز كە موداخەلەیان كرد، بەڕاستی بەنیسبەت ئێمە رەئیەكی تازەیە، لە لیژنەی یاساییشین.

سێیەم/ ئەو ئیعفایەی کە دراوە، ئەو رەئیەی کە دراوە بەنیسبەت لیژنـەی دارایـی، بەڕاسـتی بـە قەناعـەتی من ئێستا هەروەکو برایانی بەڕێزم سێ موقتەرەح لە پێشە، یەکێکیان ئەوەیە هەشت سەد مەترەکەیـە، کـە ئیعفای هەبێت هەروەکو لە نەصی ماددەکە هاتووە، چ بەیعی تێدایە، بەڵام هەر موکەلەفێك شمـول دەکات، چونکە دەڵێ (لکل مکلف) مانای وایە هەموو تاکێکی خێزان شمول دەکات، ئەوە کۆتایی پـێ هـاتووە، ئـەویتر ئـەو بیوعاتانـە بەڕاسـتی بۆچـوونی وەزارەتـی مالیـە بـوو، نەبۆتـە نەصـێکی قـانونی لـەناو، ئێمـە ئـەوە بۆچوونەکانە بۆتان عەرز دەکەین، بەڵام ئەوە ئەگەر نەیەتە نەصی قانونەکە، ئێمە بـەس دەبێت ماددەکە بخەینە تەصویت نەك ئەو بۆچوونانە، ئەوە بۆ تەوزیحاتە ئێوە لێرە زیکرتان کردووە دەمێنیتەوە عەجەبە هەشت سەد مەترەکە بەشێوەیەکی موستەقیل بوو هەروەکو ئێمـە گوتومانـە، یـان بەشـێوەیەکی مونفەریـد بێتن (علی ان لا یتجاوز 800م)، ئێستا بەڕاستی میحەوەری موناقەشەکە بەو شێوەیە، بەنیسبەت تەصویت دوا رەئیش رەئی ئێوەی بەڕێزو ئەندامانی پەرلەمانە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك شێروان لە موقتەرەحی ئێوە دەڵێ (لأن الهدف مـن المشـروع هـو إلغـاء الضـریبة الإضـافیة)، ئینجا ئـەوە شەرح بکە، زەریبە ئەسڵیەکە چیە، زەریبـە ئیزافیەکـە چیە هەنـدێك بـرادەران لـە موداخـەلاتیان، رەنگـە ئەوەیان ئینتیباه نەکرد بێت.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەگەر تەماشای قەراری (222) بکەی ساڵی 1977 هەندێ بنودی لێ هاتووە، پەیوەندی هەیە بە زەریبەی ئیـزافی، زەریبـەی ئەساسـی لـە 2٪ە ئەگـەر هـاتوو لـە هەشـت سـەد مەترەکـە زیـاتر بـوو گەیشـتە حـەددی (1200) مەتر، ئەوە زەریبەیـەکی ئیزافیـە لـە 2٪ی لـێ وەردەگیرێت، ئـەوە زەریبـەی ئەساسـی پـێ دەڵێن زەریبەی بنەڕەتی.

دوو/ بەنیسبەت زەریبەی ئیزافی کە ئیلغا کراوە، زەریبەی ئیزافی ئەگـەر هـاتوو شەخصـێك، موکەلـەفێك لـە (1200) مەتری زیاتر هەبوو، زەریبەی ئیزافی دەست پێ دەکات، کە دەستی پێ کرد، بەم شێوەیە دەست پێ دەکات بەو رێژەیە بە 5٪ دەست پێ دەکات و ساڵانە لە 1٪ی لەسەر زیاد دەکات ئیزافەتەن لەسەر زەریبەی ئەساسی، بەنیسبەت ئەو پارچانەی کە موفرەزە، بەڵام بەنیسبەت ئـەو پارچانـەی کـە غـەیری مـوفرەزە لـە 10٪ دەسـت پـێ دەکـات و سـاڵانەش لـە 2٪ لەسـەری زیـاد دەکـات، بەهـەموو شـێوەیەك ئەگـەر هـاتوو لـە (1200) زیاتر بوو، ئەمە بەکورتی خولاصـەی زەریبـەی ئەساسـی و زەریبـەی ئیزافیـە بەنیسبـەت قـانونی زەریبەی عەرەسات، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

من پێم وایە ئەو صیغەیەی لە ئەسڵی پرۆژەکەدا هاتووە، رەنگە باشتر لە جێی خۆی بێت، ئـەویش دەڵێـت (اعفاء عرصة واحدة من الضریبة الاساسیة لکل مکلف لا تزید مساحتها او حصتها الشائعة منها علی (800

م2) وتستوفي الضريبة على مازاد عن ذلك وللمكلف تعين العرصة او الحصة التي يطلب حصر الاعفاء بها)، پێم وایە زۆر باشترەو ئیشکالیش تووش نابین لەڕاستیەکەی، کاک ڕەشاد فەرموو.

بەڕێز رشاد احمد ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو قەراراتە کە ئێستا بەڕێز کاک شێروان ئیشارەتی پێدا بۆ هەمووومان روونە، ئەوە قەراراتی سیاسی بووە وەختی خۆی، بەو قەراراتەی ئەو زەویانەی کە بەتاڵ بوو خاوەنەکەی پێی رانەگەیشت سیاجی بۆ بکات، سەدەها قیتعە حیجز بوو، وەزارەتی مالیە بەناوی خۆی کرد، ئەو خەڵکە دەربەدەر کرا بوو، قەرارێکی سرف سیاسی بوو، ئێمە بۆ بگەڕێینەوە ئیش بەو قەراراتانە بکەین، دووبارە داوا دەکەم زەریبە بۆ عاردی بەتاڵ وەرنەگیرێت، ئەو قەرارە ئەسەرێکی زۆر سلبی هەبوو لەسەر ئەو مەنتیقەیە، خاصەتەن مەنتیقەی کوردین زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاک شێروان فەرموو.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بزەبت لەگەڵ کاک رەشادین، یەعنی هیچ خیلافێکمان نییە لەگەڵ کاک رەشاد، ئێمە ئیزالەی ئاساری ئەو قەراراتانە دەکەین، ئیلغای زەریبەی ئیزافیت بۆ دەکەین، بەنیسبەت زەریبەی ئەساسیش، ئێمە دەمانەوێت موعالەجاتی بۆ دانێین، من لەگەڵ رەئیەکەی کاک رەشادم، هیچ خیلافمان نییە، ئەو بەندانەی کە ئیشارەتم پێدا لە قەراری (222)دا هاتووە ساڵی 1977 بەو غایەتانەی کە کاک رەشاد ئیشارەتی پێدا، بەڵام ئێمە موعالەجاتمان بۆ دۆزیتەوە بەو نەصەی کە هاتووە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

وەکو کاک شێروان ئاماژەی پێ کرد لە ماددەی یەك (یەکەم و دووەم و سێیەم) ئەوانەی باس کردووە، دەڵێ کار نەکردن بە فەقەرەی یەکی ماددە چوار، کار نەکردن بە قەراری (96)ی ساڵی 1974، کار نەکردن بە قەراری (483) ساڵی 1981، ئەمانە هەمووی ئەوانەیە، ئەوانە رابگیرێن، فەقەرەکەی تر ئەوەی لە جیاتی ئەوانە ئەو بڕگەیە، من پێم وایە کاک شێروان ئەگەر موافیق بن لەگەڵ ئەو رەئیە موقتەرەحی خۆتان سەحب بکەن، لیژنەی دارایی ئەگەر موقتەرەحی خۆی سەحب بکات، موقتەرەحی حکومەت لە ئەسڵی پرۆژەکە بێ ئیشکالە پێم وا بێت، فەرموو کاک دلێر.

بەڕێز د.دلێر اسماعیل حقی شاوەیس:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ببوورن، بەڕاستی من ناڕەواییەك دەبینم لە کۆبوونەوەکانماندا، چونکە ئەو هەلەی دەدرێت بە لیژنەی یاسایی نادرێت بە لیژنەکانی تر، تا ئێستا دە، پازدە جار برایانی بەڕێزم لە لیژنەی یاسایی قسەیان کرد،

ئێمە ئەوە دووەمین جارە قسە بکەین، زۆر بە کورتیش باسمان کرد، ئەگەر مەجال هەبێت یەکێك لە حیکمەت و یەکێك لە مەسەلە جەوهەریەکانی زەریبە ئەوەیە، کە تۆ لە ڕێگای زەریبەوە عەدالەتی ئیجتیماعی دروست دەکەیت، جۆرە دابەش کردنێکی سەروەتە، ئەگەر کەسێك پارچە زەویەکی هەبێت هەشت سەد مەتر دووجا بێت، ئێمە لە باج لێی خۆش دەبین، چەند کەس هەیە لەم ولاتەدا پارچە زەویەکی هەبێت هەشت سەد مەترو زیاتر بێت، زۆر بە دەگمەنە، بەلاَم بە دەیان هەزار خەلکی ئەم ولاتە پارچە زەوی هەیە دوو سەد مەترو سەدو پەنجا مەتر و سێ سەد مەتر، ئێمە غەدرێکی زۆر لە زۆربەی ئەو خەلکە دەکەین، ئەمە لەلایەك.

لە لایەکی ترەوە، بەڕاستی ئەو حالەتەی کە لە پێشنیازەکەی لیژنەی یاسایی دایە بازرگانی دروست ناکات بە کڕین و فرۆشتنی زەویەوە، ئەمە موزارەبە دروست دەکات، ئەمە خەتەرە، ئەمە مەترسی تیایە، ئێمە دژی بازرگانی نین، چونکە لە هەموو پرۆسەیەکی کڕین و فرۆشتنی زەویدا حکومەت موستەفیدە، لە لایەکی ترەوە کڕیارو فرۆشیاریش موستەفیدن لەمە، خەلکەکەش موستەفیدە، حکومەتیش موستەفیدە، ئێمە دژی ئەوە نین بەڕاستی، نە حکومەت سوودمەند بێت، نە فرۆشیاری زەویەکە سوودمەند بێت، نە کڕیارەکەشی سوودمەند بێت، هەموو لایەك موستەفید دەبن، عەدالەتێکی ئیجتیماعیشی تیایە، بۆیە ئێمە جەخت دەکەینەوەو سوورین لەسەر پێشنیازەکەی خۆمان، ئەگەر زەریبە لەسەر زەوی بەتاڵ، ئێمە لەسەر زەوی بەتاڵە، نەك لەسەر ئەو زەویەی کە کراوە بە خانووبەرە بەڕاستی، هەندێك لە برایان دیارە بە هەڵە تێگەیشتوون، ئەگەر زەریبە هەبێت لەسەر زەوی، ئێمە لەگەڵ ئەوە داین کە کۆی ئەم پارچە زەویانەی کە لە هەشت سەد مەتر زیاتر نییە لە باج ببوورێت، ئەوە پێشنیازەکەی ئێمەیەو زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

تەنیا ڕەخنەکەت ئێمە قسەمان داوەتە لیژنەی یاسایی ئەو دەستی بلند کردووە، داوای قسەی کردووە، ئەگەرنا جەنابت داوای قسەت کرد بێت نەم دابێت مانای وایە نەمدیوی، ئەگەرنا من لەسەر داوای خۆ قسەم پێداوە لە لیژنەی یاسایی، جەنابیشت چاوم لێت بوو قسەم دایێ، بۆیە حەقی خۆتە ئەگەر داوای قسە بکەیت، چرۆ خان فەرموو.

بەڕێز چرۆ علی حمد امین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕاستی من وەك ئەندامێکی لیژنەی دارایی و ئابووری، بەنیسبەت ئەو زەریبەیەوە کە لە زەوییەکی بلێین هەشت سەد مەتریەوە بێت نا عەدالەتیەك دروست دەکات، ئەگەر تەنها بۆ یەك پارچە بێت، با بۆ کۆی پارچەکان بێت، مەرجیش نییە، زۆربەی ئەندامان دەلێن چوار پارچە، مەرج نییە چوار پارچە بێت، جاری وا هەیە دوو پارچەیەو سەد مەتر بە سەد مەتریش، لە سەد مەتر عەفو دەکرێت، لە سەدەکەی تر عەفو ناکرێت دەبێت پارە بدات، باشە ئەو کەسەی کە بیەوێت بیکات بۆ خانوو دووکەسی، با بلێین مەسەلەن یەکێك دەیەوێت بکرێت بۆ دوو برا، یان مەسەلەن بۆ خۆی و کوڕێکی، خۆ هەتا ماوە ناتوانێت بیکاتە

خانوو، دەبێت هەر زەریبە بدات، لەبەر ئەوە بەڕاستی عەدالەت لەوە دەبینمەوە کە بەکۆی پارچەکان بێت، ئیتر پارچەکان هەر چەند بێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاک عەونی فەرموو.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەرۆکایەتی پەرلەمان داوای لە لیژنەی یاسایی کرد ئیقتراحی سەحب بکات بەنیسبەت ماددەی یەك، ئێمە لیژنەی یاسایی تەئیدی ئەوەمان کردووە لە ماددەی یەکەم، ئەگەر جەنابتان مولاحەزە بکەن (بالنسبة للمادة الاولى من المشروع تؤيدها اللجنة)، واتا هیچ کێشەمان نییە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

فەرقەکە ئەوەیە، ئێوە دەڵێن بەردەوام بێتن، ئیزافەتان کردووە.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەردەوام بوون، ئەوە کە موناقەشەمان کرد لەگەڵ نوێنەرانی هەردوو وەزارەت، وەزارەتی دارایی و وەزارەتی هەرێم بۆ کاروباری دارایی، ئەوان رەئیان ئەوها بوو تەوزیحیان کرد بۆ ئێمە، ئێمەش ویستمان لە راپۆرتەکە ئەو تەوزیحە تەسبیت بکەین، هەر مەوزوعەکە ئەوە بوو زیاتر نەبوو، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاک غەفور فەرموو.

بەڕێز غفور طاهر سعید مەخموری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەنیسبەت ئەو موناقەشانە کە کرا، پێم باشە ئەو رەئیانەی کە هەیە بدرێتە دەنگدان و یەکلایی بکرێتەوە، من خۆم زیاتر لەگەڵ ئەوە دام، ئەوەڵ جار رەئی لیژنەی یاسایی بدرێتە دەنگدان، کە دەنگی نەهێنا رەئی لیژنەی دارایی هەیە، رەئی کۆمەڵێك لە ئەندامانی پەرلەمانیش، کە ئەویش رەئیەکە هەر نەمێنێتن ئەو باجە، بەو شێوەیە ئێمە دەگەینە نەتیجەیەك، ئەگەرنا من تەسەور دەکەم ئێمە هەر موناقەشە بکەین لە دەوری بازنەیەك دەخولێینەوەو ناگەینە هیچ نەتیجەیەکی وا، من خۆشم یەکێکم لەوانەی کە بەڕاستی تەئیدی ئەوە دەکەم باج لەسەر زەوی بەتاڵ هەر نەمێنێت بە هیچ شێوەیەك، لەبەر ئەوەی زەوی بەتاڵ هیچ ئینتاجێکی نییە بۆ خاوەن زەویەکان، تەنها لە شوێنی خۆیەتی، وەك برادەران باسیان کرد، ئەو زەویەی کە لە شوێنی خۆیەتی باجی چی بدات، وەکو ئەوەی تۆ پارەیەکت لە بانك دانابێت، ئەگەر تەوفیر نەبێتن هەر لە شوێنی خۆیەتی برادەرانی تریش باسیان کرد، بۆیە من لەگەڵ

ئەوەدام، یان ئەوەتە ئەو سێ رەئیەی کە هەیە، هەر سێ رەئی ئیستینتاج بکرێت، رەئی بە رەئی بدرێتە دەنگدان و کۆتایی بە گفتوگۆیەکان بێنین، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سۆزان خان نوقتەی نیزامی هەیە فەرموو.

بەڕێز سۆزان شهاب نوری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئیشکالەکە لەوە دروست بووە، نەصە کوردیەکەو عەرەبیەکەی فەرقی هەیە، چونکە لێرە لە نەصە کوردیەکە دەڵێت ئەوەندەی لەو رووبەرە پتر نەبێت باجی لێ وەردەگیرێت، کەواتە یەعنی زۆری خەڵکەکە وا تەسەور دەکات ئەگەر لە هەشت سەد کەمتر بێت باجی لێ وەردەگیرێت، نەخێر دەڵێت لە مەترێکەوە تا هەشت سەد مەتر، ئەوەیە زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

عەرەبیەکە ئەساسە، من داواکاریەکم هەیە، کە برادەرێك قسە دەکات، ئەگەر یەکێك گوتی نوقتەی نیزامم هەیە، یەعنی نوقتەی نیزامی لەسەر قسەی ئەو هەیە، دەبێت پێم بڵێتن، لەبەر ئەوە تکایە لەکاتی قسە کردنی ئەندام، ئەگەر نوقتە نیزامیەکە لەسەر قسەکەی نەبوو، راوەستە تا قسەی تەواو دەکات، ئەوجا دەستتان بڵند بکەن، کاك شێروان فەرموو.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕاستی ئەو کەسانەی کە دەڵێن قانونی زەریبەی عەرەسات ئیلغا بێت، حەز دەکەم ئەو واقیعە بزانن، قانونی زەیبەی عەرەسات یەك لە بڕگەکانی ئەوەیە، بە دەیان و سەدان حاڵەتی تێدایە، چۆن ئێمە قانونی زەریبەی عەرەسات رابگرین، ئەوە یەکێکە لەو حاڵەتانەی موعالەجەی پارچە زەویەکی سەکەنی دەکات، عیلاجاتی بۆ دۆزیتەوە، دەکرێت ئێمە کۆی قانونەکە رابگرین، من ئەوە لەو بەڕێزانە دەپرسم خۆیان وەڵام بدەنەوە، بۆیە ئیمکان هەیە بڵێین ئەو بڕیارەی رابگرین لە قانونی زەریبەی عەرەسات، مومکینە وجهەت نەزەری تێدایە، چونکە بە دەیان بڕگەی ترت هەیە، مومکینە لەساڵحی هاوولاتیاندا هەیە، مومکینە لە ساڵحی فەقیر و هەژارە ئەوەی ئیشارەتی پێ دەدەن لە زیمنی قانونی عەرەساتدا هەیە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك دکتۆر دلێر جارێ موفتەرەحەکەت بە نەص بماندەرێ، نەصەکەمان بدەرێ، کاك دکتۆر کەمال فەرموو.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کەمال کەرکووکی):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

زۆر شتی بەنرخ گوترا، بەحەقیقەت ئەگەر بێتو زەریبە لەسەر زەوی عەرەسە نەمێنێت ئیحتیکار زۆر پەیدا دەبێت، ئەوە لە لایەك، بەلام بۆ عیلاجی ئەو مەوزوعە لە مەشروعەکە، ئەگەر تەنها کەلیمەی

(واحدة) لابدەین حەل دەبێت، (اعفاء العرصة من الضريبة الاساسية لكل مكلف لا تزيد مساحتها او حصتها الشائعة منها على (800 م2) وتستوفي الضريبة على مازاد عن ذلك وللمكلف تعين العرصة او الحصة التي يطلب حصر الاعفاء بها)، تەنها حەسری نەکەین بە (واحدة) یەعنی یەك پارچە نەبێتن، بخرێتە سەر ئەوەی لە هەشت سەد مەتر زیاتر نەبێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك شێخەڵلاَ فەرموو.

بەڕێز شێخ الله ابراهیم شێخ الله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پێشەکی خۆزگەم دەخواست وەزیری دارایی لێرە ئامادە بوایە، لەو موناقەشە گرنگەو بابەتەکە خۆی زۆر گرنگە، نازانم جاری وا هەبووە جەنابی وەزیر ئامادە نەبووە، جەلسەکەمان تاخیر کردووەو دواخستووە، تاکو جەنابی وەزیر ئامادە دەبێت، لێرە نازانم یەعنی پێم وایە لیژنەی یاسایی کەوتینە مەوقیفێکی حەرج، بووینە وەکیلی هەردوو وەزیرەکە، لەبەر ئەوە من لێرە پێم باشە تەئیدی ئەوە دەکەم هەشت سەد مەترەکە بەشێوەیەکی عام بۆ هەمووی بێت، من ناڵێم سێ پارچە، چوار پارچە، باسی پارچە ناکەم، سێ پارچەی بدرێتێ، چوار پارچەی بدرێتێ، دەڵێین هەر ئینسانێك حەقی ئەوەی هەبێت هەشت سەد مەتر عەفو بکرێت لەو زەریبەیە لە مەجموعی تەبعەن، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

تەنیا یەك شت کاك شێخەڵلاَ، وەزیر داوای نەکردووە دوا بخرێت، تەنیا عوزری خواستووە بۆ نەهاتن، پێشتر لەگەڵ لیژنەی یاسایی رێککەوتوون، ئەو رەئی لیژنەی یاسایی رەئی وەزارەتی داراییشە، ئەو وەختی دەمانخستە دەنگدانەوە، داواکاری ئەوان موافەقەتتان کرد بوایە هینمان دەکرد، بەڵام ئێستاش لە رەئیش ئاماژەی پێ کرد، سێ، چوار دانیشتنیان لەگەڵ کردوون، ئەو راپۆرتەیان لەبەر رۆشنایی ئەوە نووسیووە، زۆر قسە کرا لەسەر ئەوە، زۆر فەرقێکی ئەوتۆش نییە لەڕاستیدا لە بەینی لیژنەی دارایی و لیژنەی یاسایی و ئەو رەئیانەی ئێوەش باستان کرد، لە مەوزوعەکە ئەوەندەیە ئایا عەرەسات بێتن هەشت سەد مەترەکە بێتن، یان پارچە پارچەکە بێتن، ئەگەر تەماشا بکەین، موقتەرەحێکی تازە هاتۆتە پێش ئەگەر ئەوە پێتان باش بێتن، رەنگە ئەسڵی ماددەکە هاتووە لە مەشروعی حکومەت ئەویش ئیلغا کردنی زەریبەی ئیزافییە، ئەگەر ئیلغای زەریبەی ئیزافی ماددەی ئیزافە بکەین، ئەگەر بۆیان بخوێنیەوە نەصەکەی موقتەرەحتانە کاك شێروان.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هەروەکو لە پێشتریش ئیشارەتم پێدا، لە قەراری (222) چوارەم (هـ) پێنجەم (أ) لە قەراری (222) ساڵی 1977، ئەوە فەرزی زەریبەی ئیزافی کردووە، ئێمە ئەو بەندانەی کە پەیوەستە بە زەریبەی ئیزافی لەم

بڕیاره بیوەستێنین، بۆ ئەوەی لەگەڵ یاسایەکە گونجاو بێت، کە ئیلغای زەریبەی ئیزافی بە قەراری قەتیعی بیکات، هەر نەمێنێت، ئەگەر ئەوەمان بۆ ئیزافە بکەن زۆر لە مەشاکیلی ئێمە حەل دەبێتن، نەصەکەش بەو شێوەیە: (یوقف العمل بالبنود الواردة في القرار 222 لسنة 1977 الخاصة بالضریبة الاضافیة علی العرصات).

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك دلێر ڕەئیتان لەسەر ئەو موقتەرەحەی لیژنەی یاسایی.

بەڕێز د.دلێر اسماعیل حقی شاوەیس:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە دژی لابردنی ئەو باجە زیادەیە نین، ئێمە لەگەڵ ئەوەداین کە باج لەسەر پارچە زەوی یەك پارچە نەبێت بە هەشت سەد مەتر، کۆی پارچە زەویەکان هەشت سەد مەتر بێت، ئێمە خیلافەکەمان بەس ئەوەندەیە، هیچی تر.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

فەرموو سۆزان خان.

بەڕێز سۆزان شهاب نوری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەم تەرحە تازەی کە هاتە پێشەوە، یەعنی ئێمە هیچمان نەکرد، زەریبەی ئیزافی بۆ ئەوانەی کە لە (1200) مەتر بەرەو ژوورە، ئەوە هەر خۆی نەماوە لە ئەسڵدا، ئەوە هەر ئیلغا کراوە، ئێمە تەنها قسە کردنەکەمان لەسەر زەریبە ئەساسیەکەیە، هەشت سەد مەتر یەك پارچە، یان چوار پارچە بێت، پێنج پارچە بێت، بەڵام هەشت سەد مەتر بێت، ئەم کۆیە بخەینە ناویەوە، یان نەیخەین، هەر ئەوەندەیە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەو فەقەرەیە تازەیەی لیژنەی یاسایی، کە لیژنەی داراییش پشتیوانی لێ دەکات، ئەویش (کار نەکردن بەو خاڵانەی کە قەراری (222)ی ساڵی 1977 هاتووە ڕابگیرێتن)، کێ لەگەڵ ئەو موقتەرەحە تازەیە لە ماددەی یەکەم دەستی بەرز بکاتەوە؟ فەقەرەی یەکەم ئیشکالی لەسەر نییە، کەس موناقەشەی نەکردووە، دیارە موافیقن (کار کردن بە فەقەرە یەکی ماددە چوار)، خاڵی دووەم (ڕاگرتنی بڕیاری ژمارە (99)ی ساڵی 1974 ئەوەش هیچ ئیشکالی لەسەر نییە، خاڵی سێیەم (ڕاگرتنی کار کردن بە بڕیاری (483)ی ساڵی 1981 ئەویش خیلافی لەسەر نییە، ئەو فەقەرەیەشمان ئیزافە کرد، کە دەنگتان بۆدا (کار کردن بەو خاڵانەی لە قەراری 222 هاتووە)، دەمێنێت ئەو صیغەیەی کە موناقەشەی لەسەر کرا، دوو ڕەئی هەیە، ڕەئیەکیان هی لیژنەی یاساییە، ڕەئیەکیان هی لیژنەی داراییە، ڕەئی سێیەم چیە کاك ڕەشاد دەبێت بە نووسین بنووسرێت.

بەڕێز رشاد احمد ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

رەئی سێیەم ئەوە بوو، گوتمان عەرەسات هەر زەریبەی لەسەر نەبێت، چونکە هیچ سوودی نییە، زەویەکی رەق و تەقە، لەو گۆڕەی چی لێ وەرگرن، ئەگەر بێتو دە ساڵ زەریبە بدات قەرزدار دەمێنێت، زۆریش وا بووە وەختی خۆی، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

فەرموو یا شێخ.

بەڕێز ادهم عثمان احمد بارزانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

رەئیەکا دیش هەبوو، ئەویش مەسەلە وەختی بوو، کا یا لە ساڵێدا، دوو ساڵێدا، سێ ساڵێدا، ئەو رەئیەش هەبوو، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوەی وەخت موفتەرەحێك بوو پشتگیریان لێ نەکرد، لەبەر ئەوە نەبووە پێشنیار، یەعنی قسە کرا، بەڵام کەس پشتگیری لێ نەکرد، لەبەر ئەوە ئەو رەئیەی کاك رەشادیش نەبووە پێشنیار، چونکە پرۆژەکە وا هاتووە، رەئی درا دەڵێت هەر نەبێتن، کاك سمکۆ دزەیی فەرموو.

بەڕێز اسماعیل طاهر محمود(سمکۆ دزەیی):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێستا لە شتەکان دەڵێ (یوقف العمل بالقرار (96)) قەراری (96) کەس نازانێت، من لە هەمووان دەپرسم کەس نازانی قەراری (96) چیە، دەڵێ (یوقف العمل بالقرار 483) کەس نازانێت قەراری (483) چیە، نابێت بزانین چیە هەتا دەنگی لەسەر بدەین.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوە مەسئوولیەتی ئەندام پەرلەمانە، ئەوەی نەزانێتن مەسئوولیەتەکە خۆی تەحەمول دەکاتن، لەبەر ئەوەی کە یەکەم جار خوێندرایەوە ئەو پرۆژەیەو بلاّو بۆتەوە، دەبوایە ئەندامی پەرلەمان خۆی حازر بکات و بگەڕێتەوە بۆ ئەو قەرارەی (99)یە چیەو بۆچیە، لەبەر ئەوە ئێستاکە رەخنە ناگیرێت، کە نەیزانی خۆی تەحەمول دەکاتن و بێ دەنگ دەبێتن، بەلاّم گلەیی بکاتن، دەبێت لە خۆی گلەیی بکاتن، فەرموو کاك شێروان.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من هەندێك تەناقوزات دەبینم ناچار دەبم باسی بکەم بەڕاستی، باشە برادەران دەڵێن زەریبەی عەرەسات لەغو نییە، سەرچاوم، باشە زەریبەی عەرەسات ئەساسیش دەگرێتەوە، ئیزافیش دەگرێتەوە، ئیزافیەکەمان لەغو کرد، باشە بۆ یەکێك لە هەشت سەد مەتر زیاتری هەیە من عەفوی بکەم لە زەریبە، من لە ئێوە دەپرسم 2٪ زەریبەی ئەساسی دەکەوێتە سەری، ئەوە لە لایەك دەڵێن ئەو برادەرانە مەسەلەن هەشت سەد مەترە، وایە، دەوڵەمەندە، فلانە، لە لایەکی تریش دەگوترێت زەریبەی عەرەساتیش هەڵبگیرێت، ئەوە

نازانم ئەو تەناقوزە چۆن چارەسەر بکەم بەڕاستی، بۆیە زەریبەی ئەساسی تەنهاو تەنها لەسەر ئەوەیە، کە ئەوی هەشت سەد مەتری زیاتر هەیە، زەریبەیەکی ئەساسی کە دەکاتە 2٪، ئەویش ناکاتە هیچ، دەبێت ئەوە بمێنێتەوە بەڕاستی، جا پارچەکە موفرەز بێت، یان غەیری موفرەز بێت.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بۆ دوا جار کاك رەشاد فەرموو.

بەڕێز رشاد احمد ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

عەرەسە خالی کە تەحقیقی ئەرباح ناکات، وەکو ئەوەیە پارە لە بانق دانرا بێت، بەبێ ئەوەی فەوائیدی لەسەر وەربگیرێت، ئەو پارەیە دەبێت ئێمە بڵێین بۆ زیاد ناکات، دەبێ زیادی بکات، عەرەسەی خالی وەختی خۆی کە ئەو بڕیارە دەرچوو، جەنابیان خۆشیان دەزانن ئیجحافێك بوو بە حەقی هەموو میللەت، بەتایبەتی مەنتیقەی ئێمەی گرتەوە، هەتا مەوزوعی تەسویەی هاتە سەری، لە ساڵی 1977 ئەو خەڵکە دەربەدەر کرا، کەس نەیتوانی ئامادە بێت و دیفاع لە خۆی بکات، ئەوانە هەمووی ئەو فروعانەیە کە کۆبۆوە زوڵمان لێ کرد، ئێستا عەرەسە خالیە کە تەحقیقی ئەرباح ناکات، فەلسەفەی زەریبە چیە، زەریبە لە ئەرباح دێت، ئێمە سەدەها مەشروعی گەورە گەورە بە سەد ملیۆن دۆلار دە ساڵ عەفومان کردووە لە زەریبە، خەڵکانێك، کەسانێك لە شەریکەیەکی بیانییە، یان ناوخۆییە، ئیستیفادە دەکات لەو گۆڕەی باسی ناکەین دێین یاخەی عەرەسەی خالی دەگرین، ساڵێ قورگی بگرین وەرە شازدە دینار زەریبەی عەرەسەی بدە، داوا دەکەم ئەوە ئیلغا بکرێت و نەمێنێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك شێروان ئیجازەی بدەیە من وەڵامی بدەمەوە، جارێ ئەوەلەن ئەو قانونە لە ساڵی 1962 دەرچووە، یەعنی هەتا پێشی ئینقیلابی 1963.

دوو/ زەریبە ئەساسی دەوڵەتە، بەبێ زەریبە دەوڵەت نییە، تەبعەن کە دەڵێم دەوڵەت قەسدم دەوڵەتی ئێستایە، نەك دەوڵەتی ئیشتیراکی، دەوڵەت لەسەر ئەساسی بنەمای بازاڕی ئازادە، لەسەر ئەساسی قەوانینی حوڕە، کە هەموو دنیا ئێستاکە پەیڕەوی دەکاتن، هەتا وڵاتی ئیشتیراکی وەکو صین پەیڕەوی دەکاتن، بۆیە هەبوونی زەریبە، پێداویستیەکی زەرورییە بۆ حکومەت، حکومەت دەبێت بەرنامەی هەبێتن بۆ خۆی داهات پەیدا بکاتن، خۆنابێ هەر لەسەر داهاتی نەوت و میزانیەی حکومەت ئیعتیماد بکەین، زەریبە بنەمایەکی زەرورییە بۆ تەنزیم و ئەو پارەیەی لە زەریبە وەردەگیرێت، مەفروز وایە حکومەت تەرخانی بکاتن بۆ خزمەتگوزاری، بۆ بەلەدییە، بۆ جادە، بۆ رێگاوبان، بۆ درەخت زیاد کردن، دەبێت حکومەت پارەی هەبێتن لە پاڵ ئەو پارانەی کە لە میزانیەوە بۆی دێتن، لەبەر ئەوە من بەڕاستی ئەو رەئیەی کە دەڵێت ئیلغا بکرێت رەئیەکی بە تەواوی نابینم، رەئیەکی عاتیفیە، رەئیەکە مومکینە دیراسەتی باش نەکرا

بێـت، بـەڵام ڕەئـی ڕەئـی خۆتانـە، قـەراری لـێ دەدەن ئـەوە مـەوزوعێکی تـرە، ئێسـتا ئـەویش دەخەینـە دەنگدانەوە، مادام سێ کەس زیاتری هێنا، فەرموو کاک جەمال.

بەڕێز جمال محمد قاسم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من تەبیعی لەگەڵ ئەوەدا نیم، یەکێك پارەی هەیە دەیخاتە بانکەوە قازانج دەکات، بەڵام یەکێك زەوی هەیە دەیهێڵێتەوە قازانج ناکات، بە پێچەوانەوە کە زەوی دادەنێیت ساڵی داهاتوو قیمەتەکەی دەبێت بە دوو قات، لەبەر ئەوە پێویستە زەریبـە بـدەین، ئەگـەر لـە هەشـت سـەد زیـاتر بـوو، چـونکە نرخەکـەی زیـاد دەبێـت، مەسەلەن ئێستا زەویەك بە ئیستیلاحی دەرەوە دەفتەرێك بکات، دوای ساڵێك دوو دەفتـەر دەکـات، قـەی چ دەکات لە 2٪ بدات، یەعنی ئێمە دەبێت لەگەڵ زەریبەکە دابین، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بزانێ لە نەصێك نووسراوە، ئەسڵی قانونەکە سەبەبی دەرهێنانی ئەو زەریبەیە، ساڵی 1962 نووسراوە، بۆ ئەوەی نەڵێن هی بەعسە، دەڵێت (تفرض ضريبة سنوية على الاراضي الصـالحة للبنـاء بنسـبة 1٪ بقيمتها مادامت غير مبنية، بحيث تكون هذه الضريبة حافظاً لمالكية الاراضي المباشرة ببناءها او تخلص منها بـالبيع مما يساعد على تحقيق احد امرين كلاهما مطلوب نشاط العمران وتوفير عـرض الاراضـي)، یـەعنی یـەك لـە ئەسبابەکانیەتی، بە هەر حاڵ، فەرموو یا شێخ نوقتەی نیزامیت هەیە.

بەڕێز ادهم عثمان احمد بارزانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من نوقتە نیزامی ئیشارە کر، ئەز ڕەئیا خۆ تێدا دبێژم و نوقتەی نیزامیشە، ئەو کاڤا مـن بەحسـێ وەختـی کر بوو جەنابێتە گوتی کەس پشتیوانی لێ نەکریە، بەلێ، گەلێك پەرلەمانتارا بەحسێ وەختی کر، کـە ئایـا ڤە مرۆڤا کاڤا ڤێ عەرەسات فرۆشی ساڵ، ئەز چەند عەرەسا دەفرۆشـی، بـیرا مـن پەخشـان خـان، یـان کـاك بەکر دعەمرێدا جارێك، یان عەمرێدا دوو جار، یان هەندەکا دگوت دوو ساڵە، سێ ساڵە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەگەر وا بێتن دەبێتە چوار موقتەرەح، کاك فرسەت ڕەئیەکی هەیە لەسـەر ئـەو موقتەرەحـەی، کـە دەڵێـت ئیلغای زەریبە بکرێتن، فەرموو.

بەڕێز فرست احمد عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئیلغای زەریبەی عەرەسات بە ڕەئی من بە موقتەرەح حیساب ناکرێت، چونکە مانای ئیلغای ئەسـڵی قانونـە، ئیلغـای ئەسـڵی قـانونیش مـەوزوعی موناقەشـە نییـە لێـرە، حکومـەت هـاتووە داوای پرۆژەیـەکی کـردووە، تەعدیل کردنی زەریبەکە، داوای نەکردووە زەریبە بێتـە لـەغو کـردن، لەبـەر ئـەوە بـە ڕەئـی مـن ئـەوە بـە موقتەرەح حیساب ناکرێتن مەفروزە تەصویتی لەسەر نەکرێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، چونکە بە حەقیقەت ئیحراج دەبێت، بیکەینە موقتەرەح و دوایی دەنگیش بێنێت، قانونیەنیش ڕاست نەبێتن، زۆر سوپاسی کاك فرسەت دەکەین، ئەم موقتەرەحە قانونیەن هینی نەکردو، دەمێنێت دوو موقتەرەح، یەکێکیان موعەدەلە، من ئیقتیراحێکم هەیە، دانیشتنەکە پازدە دەقیقە دوا دەخەم، بۆ ئەوەی لیژنەی دارایی و لیژنەی یاسایی لەگەڵ سەرۆکایەتی و لەگەڵ لێپرسراوانی فراکسیۆنەکان بێن بۆلای من لەوێ بگەینە نەتیجەیەك، بەو شێوەیە پچڕ پچڕ دەبێتن، فەرموون بۆ ژوورەکەی من.

دوای پشوو

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەناوی خوای گەورەو میهرەبان، دانیشتنەکەمان دەست پێ دەکەینەوە، لەبەر ڕۆشنایی ئەو دانیشتنە لە بەینی لیژنەی یاسایی و لیژنەی دارایی بە ئامادە بوونی زۆربەی لێپرسراوانی فراکسیۆنەکان ئەو صیغەیەی کە ئیتیفاقمان لەسەر کردووە، لەبەر ڕۆشنایی موداخەلاتی زۆر، کە لەلایەن ئەندامانی پەرلەمانەوە پشتگیری لێ کرا، ئەو صیغەیە ئیتیفاقی لەسەر کرا، بە عەرەبیەکەی وایە (اعفاء عرصة واحدة او اكثر من الضريبة الاساسية لكل مكلف لا تزيد مساحتها او حصتها الشائعة منها على (600 م2) وتستوفى الضريبة على مازاد عن ذلك وللمكلف تعين العرصة او الحصة التي يطلب حصر الاعفاء بها)، گوتیان ئەو وەختی ساڵەکەشی ناوێتن، لەبەر ئەوەی تەحصیل حاصلە سەنەویەن هین کراوە، ئەوە ئیتیفاقی هەموو لایەنە پەیوەندیدارەکانەو لیژنەکانە تەوحیدی ڕەئیان کرد لەسەر ئەوە، ئەوە جارێکی تر دەیخوێنمەوەو دەیخەمە دەنگدانەوە، (اعفاء عرصة واحدة او اكثر من الضريبة الاساسية لكل مكلف لا تزيد مجموع مساحتها او حصتها الشائعة منها على (600 م2) وتستوفى الضريبة على مازاد عن ذلك وللمكلف تعين العرصة او الحصة التي يطلب حصر الاعفاء بها)، کێ لەگەڵ ئەو موقتەرەحەیە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، کێ لەگەڵدا نییە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، بەکۆی دەنگ وەرگیرا، ماددەی یەك بە هەر چوار بڕگەکانی و لەگەڵ ئەو بڕگەش کە دەنگتان بۆی دا، دەیخەمە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵ دایە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، کێ لەگەڵدا نییە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، بەزۆرینەی دەنگ وەرگیرا، فەرموو پەخشان خان.

بەڕێز پەخشان عبدالله زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هەر لەوێ لە پێشنیارەکانی لیژنەی یاسایی شتێکی تر هەبوو دەربارەی فرۆشتن، ئیعفا لە زەریبە، هەر ئەوە نەما، یان چۆن؟.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوە ئاخیر صیغەیە کە خوێندمەوە، ئەوە نەما، ماددەی دووەم تکایە بخوێننەوە.

بەڕێز طارق محمد سعید جامباز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی دووەم، کار بەهیچ دەقێك ناکرێت، پێچەوانەی حوکمەکانی ئەم یاسایە بێت.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشی ئەوەی ئێمە بێینە سەر ئەو ماددەیە، بەڕاستی دوو ماددەمان پێشنیار کردووە، یەکێکیان پەیوەندی بە ئەو عەرەساتانەیە کە تەخصیص دەکرێت بۆ موقابیل بە ئیتفاو ئیستیملاك و ئەوانە، ماددەکەی تر پەیوەندی هەیە بە ئیعفای وەرەسەی شەهید لە زەریبەی عەرەسات، وەکو هاووڵاتیەك، جگە لەو ئیعفایەی کە بۆی دانراوە بە بڕیاری جیا جیا لە ئەنجومەنی وەزیران، یان لە ئیدارەی پێشوو، بۆیە پێم باشە ئەگەر ڕێگام پێ بدەن، پێش ئەوەی ئەو ماددەیە بخرێتە دەنگدان بەنیسبەت ماددە دوو، ئەو ماددانە جێگای بکەینەوەو بیخەینە نیقاش، بزانین ئەندامانی پەرلەمان چ بڕیارێکی لەسەر دەدەن، زۆر سوپاس، ماددەی یەکەم ئەگەر ڕێگام پێ دەدەیت دەخوێنمەوە:

(تعفى العرصات التي تخصص مقابل اطفاء وافراز الاراضي داخل حدود البلديات او الاستملاك والاستبدال من ضريبة العرصات لمدة ثلاث سنوات اعتباراً من تاريخ تسجيلها بأسماء اصحابها لدى مديريات التسجيل العقاري المختصة).

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لیژنەی دارایی ڕەئیت چیە لەسەر ئەو موقتەرەحە.

بەڕێز د.دلێر اسماعیل حقی شاوەیس:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە دژی ئەو پێشنیازە نین و پشتگیری لە لیژنەی یاسایی دەکەین، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوە شتێکی چاکە، کەس مولاحەزەی نییە، ئەو موقتەرەحەی لیژنەی یاسایی بۆ ئەو ماددە ئیزافیە دەخەمە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵ دایە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، کێ لەگەڵدا نییە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، بەکۆی دەنگ وەرگیرا، ئەو ماددەیە بووە ماددەی دووەم، فەرموو بۆ موقتەرەحتان چیە.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی دووەمی ئیزافی کە هەمانە بەم شێوەیە:

(تعفى ورثة الشهيد من ضريبة العرصات عن القطعة المخصصة لهم بهذه الصفة بعد ابراز ما يثبت ذلك من جهة رسمية مختصة اضافة الى تمتعهم بالاعفاءات الواردة في هذا القانون).

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

لەجیاتی لیژنەی دارایی دەڵێم موافیقم، یا شێخ رەئیت هەیە، فەرموو.

بەڕێز ادهم عثمان احمد بارزانی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

رەئیا من ئەڤەیە، یەعنی بۆ شەهیدێ هەر شتێك دێتە كرن، كەس بە ئاخافتنا هەر كێمە، بەلێ گاڤا كومە هەمی زەریبە ئیلغا كرن لێرە ناڤێ شەهیدان بۆ تێدایە، یەعنی ئۆتۆماتیكیەن وەكی هەر هاوولاتیەكی دی تەحصیل حاصلە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

شتی تریش هەیە، زەریبەی تریش هەیە، فەرموو كاك شێروان.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

وەرەسەی شەهید مەعفیە لە زەریبەی عەرەسات لەو پارچەیەی كە بۆی تەخصیص دەكرێت بەم سیفەتە، بەلاَم ئەمە بە بڕیارێكی هەردوو ئیدارە كراوە، وەختی خۆی ئیدارەی جیا جیا، ئێستا ئەوەلەن بە یاسا كردنی ئەو مافە دەكەین لەناو یاسایەكە، ئەوە یەك.

دوو/ حەقێكی دەدەینێ وەكو هەر هاوولاَتیەكیش تەمەتوع بكات بەو ئیعفایەی كە بۆ هاوولاَتیش هاتووە لە قانونەكە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

موقتەرەحی لیژنەی یاسایی بۆ ئەو ماددەی ئیزافە بكرێتن، دەخەمە دەنگدانەوە، كێ لەگەڵ دایە دەستی بەرز بكاتەوە؟ زۆر سوپاس، كێ لەگەڵدا نییە دەستی بەرز بكاتەوە؟ زۆر سوپاس، بەكۆی دەنگ وەرگیرا، فەرموو بۆ ماددەی دواتر، فەرموو كاك دلێر.

بەڕێز د.دلێر اسماعیل حقی شاوەیس:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئێمە وەكو لیژنەی دارایی پێشنیازێكمان هەیە، كە ماددەیەكی تریش ئیزافە بكرێت، كە منداڵی ناكام ببەخشرێت لە باجی زەوی، یەعنی قاصر زەریبەی عەرەساتی لێ وەرنەگیرێت، بەڕاستی حیكمەتی ئەم پێشنیازە لەچی دایە، قاصر كە سەرپەرشتیاری نامێنێت، دەكەوێتە دەست مامی، یان خاڵی، یان كەسێكی تر پارچە زەویەكی بۆ ماوەتەوەو ناتوانێت تەسەروفی پێ بكات، ئەمە زەمانێكە بۆ ئەو منداڵە، بۆ ئەوەی لە موستەقبەلدا بتوانێت ژیانی خۆی بینا بكات، ئەگەر لە ماوەی منداڵیدا ئەمە ئەو زەریبەیە كۆ بكرێتەوە لەسەری كەڵەكە ببێت، كە كاتێك عومری دەبێت بە هەژدە ساڵ، كاتێك دەزانین ئەم منداڵە وەكو پێویست كە تازە بەرەنگاری ژیان دەبێتەوەو وەكو پێویست ناتوانێت بێتەوە، جا وەكو پشتگیرییەك بۆ ئەو كەسانەی

کە منداڵن و تاکو پێ دەگەن و تا لەسەر پێی خۆیان دەوەستن، ئێمە داوا دەکەین کە منداڵی ناکام باجی زەوی لەسەر نەبێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك شێروان فەرموو.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

یەك لەو بڕیارانەی کە رامانگرت، ئەو بڕیارە بوو کە نیزامی پێشوو ئەمەی دانابوو، بەپێی ئەو ماددەی یەك، کە ئێستا ئێمە دەنگمان بۆدا، قاصریش بەهەمان شێوە ئەو ئیعفائاتە وەردەگرێت، کە ئەمڕۆ ئێمە پەسندمان کردووە، واتا هەتا شەش سەد مەتر قاصریشی مافی خۆیەتی چ بە پارچەیەك، چ بە پارچەی تر ئەو ئیعفایە وەربگرێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

فەرموو دکتۆر.

بەڕێز د.دلێر اسماعیل حقی شاوەیس:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ببوورە پێشنیازەکەی ئێمە ئەوەیە بە هیچ جۆرێك، ئەگەر بێتو هەزار مەتریشی هەبێت، مادام قاصرە، مادام منداڵێکی ناکامە، مادام ناتوانێت کاروباری خۆی ببات بەڕێوە، لەسەر پێی خۆی نەوەستاوە، مەبەست و حیکمەتی ئەم پێشنیازەی ئێمە ئەوەیە کە کاتێك دەتوانێت بوەستێت کە عومری دەگاتە هەژدە ساڵ بتوانێت بینای خۆی پێ بکات و ئیتر زیاتر چاوەڕوانی کەس نەکات.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك کەریم فەرموو.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕاستی پێشنیارەکەی لیژنەی دارایی نەگونجاوە، لەبەر ئەوەی ئەگەر لێرەدا بۆ قاصر بەم شێوەیە بێت، قاصر ئیستیغلال دەکرێت و تیجارەتی پێوە دەکرێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کەس قسەی هەیە لەسەر ئەوە، کاك دلێر پێم وایە پێی دابچیتەوە باشترە.

بەڕێز د.دلێر اسماعیل حقی شاوەیس:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەمە رای لیژنەی داراییە بەڕاستی وەکو پشتگیریەك و وەکو هاوکاری کردنێك بۆ ئەو منداڵانەی کە سەرپەرشتیاریان نامێنێت، جا ئەگەر ئەم پەرلەمانە بەڕێزەو ئەم ئەندامە بەڕێزانە پشتگیری دەکەن، ئەوە شتێکەو پشتگیریشی ناکەن ئازادن لە بیرو بۆچوونیان، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاک سەعدەدین فەرموو.

بەڕێز ملا سعدالدین عبدالله مولود:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پشتگیری ڕەئیەکەی کاک دلێری دەکەم.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاک بەڵێن فەرموو.

بەڕێز حمد عبدالله محمود (بەڵێن):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

منیش هەر پشتگیری پێشنارەکەی لیژنەی دارایی دەکەم.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاک جەعفەر فەرموو.

بەڕێز جعفر مصطفى معروف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو پێشنیارەی لیژنەی دارایی زۆر جائیزە، چونکە ئەو موشکیلەیە ئێستا هەیە بەڕاستی، لەبەر ئەوە من پشتگیری لەو پێشنیارە دەکەم.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاک ئارام فەرموو.

بەڕێز ئارام رسول مامند:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من لەگەڵ ئەو پێشنیارە نیم، لەبەر ئەوەی بەهەمان ڕەئیەکەی کاک کەریم، من پێم وایە ئیستیغلال دەکرێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاک عوسمان بانی مارانی فەرموو.

بەڕێز عثمان عبدالله قادر(بانی مارانی):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ڕەئی پێشی لیژنەی داراییمان دەکرد، ئەگەر هەر قاصرێك شەش سەد مەتری عەفوی بکرێت، بەسە خۆ لە شەش سەد مەتر زیاتر ناکرێت.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەگەر لیژنەی دارایی سەحبی ناکات، موقتەرەحەکەی دەخەمە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵ موقتەرەحی لیژنەی داراییە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، کێ لەگەڵدا نییە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، بەزۆرینەی دەنگ قەبول نەکرا، فەرمووو بۆ ماددەی تر تکایە.

بەڕێز طارق محمد سعيد جامباز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی دووەم کە دەکاتە ماددەی چوارەم، لەبەر ئەوەی دوو ماددە ئیزافە کرا:

کار بە هیچ دەقێك ناکرێت، پێچەوانەی حوکمەکانی ئەم یاسایە بێت.

بەڕێز قادر سعيد خضر(زانا):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الثانية: لا يعمل باي نص يتعارض مع احكام هذا القانون.

بەڕێز شێروان ناصح حيدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

رەئی لیژنەی یاسایی بەم شێوەیە: لايعمل بأي نص قانوني او قرار يتعارض واحكام هذا القانون.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

دەیخەمە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵ دایە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، کێ لەگەڵدا نییە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، بەکۆی دەنگ وەرگیرا، تکایە ماددەی دواتر.

بەڕێز طارق محمد سعيد جامباز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی سێیەم کە بۆتە ماددەی پێنجەم:

وەزارەتی دارایی و ئابووری لە هەرێمدا بۆیان هەیە رێنمایی پێویست بۆ ئاسانکاری کردنی جێ بەجێ کردنی حوکمەکانی ئەم یاسایە دەربکەن.

بەڕێز قادر سعيد خضر(زانا):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الثالثة:

لوزارة المالية والاقتصاد في الاقليم اصدار التعليمات اللازمة لتسهيل تنفيذ احكام هذا القانون.

بەڕێز شێروان ناصح حيدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لەگەڵ دەقی ماددەکەینەو هیچ تێبینیمان نییە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

دەیخەمە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵ دایە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، کێ لەگەڵدا نییە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، بەکۆی دەنگ وەرگیرا، فەرموو ماددەکەی دواتر.

بەڕێز طارق محمد سعید جامباز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی چوارەم کە دەکاتە ماددەی شەشەم:

کار بە یاساو بڕیارەکانی باجی بەرکار دەکرێت، ئەوانەی پێچەوانەی حوکمەکانی ئەم یاسایە نین.

بەڕێز قادر سعید خضر(زانا):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الرابعة:

يعمل بالقوانين والقرارات الضريبية النافذة بما لا يتعارض واحكام هذا القانون.

بەڕێز شێروان ناصح حيدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لەگەڵ دەقی ماددەکەینەو هیچ تێبینیمان نییە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاک سەردار فەرموو.

بەڕێز سەردار صباح بوزو هرکی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

خۆی لە ئەسڵ، یەعنی بەپێی ئەو ماددەیە هەموو قەوانین و ئەوە کاری پێ دەکرێت، لە هەموو یاسایەك ئێمە بە پێچەوانەی ئەوە دەڵێین داڕێشتنەوەی، دەبێت بگوترێت (لا يعمل بالقوانين والقرارات الضريبية التي تعارض احكام هذا القانون)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاک شێروان فەرموو.

بەڕێز شێروان ناصح حيدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هەردوو نەص عەینی شتە، ئێمە دەڵێین ئەو قەوانین و قەراراتەی زەریبی نافیزە، ئەگەر هاتوو لەگەڵ ئەوەی تەعاروزی نەبوو، هی کاك سەرداری بە پێچەوانەی ئەوەیە، هەردووکی جائیزە، بەلاّم ئەوەی موتەبەعە بەو شێوەیە ڕۆیشتووە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

خۆی ماددەکە هەر هەمووی زیادە، رەنگە ماددەکەش نەبێتن تەحصیل حاصلە، ئەو ماددەیەش دەیخەمە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵ دایە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، کێ لەگەڵدا نییە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، بەزۆرینەی دەنگ وەرگیرا، ماددەکەی تر تکایە.

بەڕێز طارق محمد سعید جامباز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی پێنجەم دەکاتە ماددەی شەشەم:

پێویستە وەزیرە تایبەتمەندەکان حوکمەکانی ئەم یاسایە جێ بەجێ بکەن.

بەڕێز قادر سعید خضر(زانا):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الخامسة:

على الوزراء المختصين تنفيذ احكام هذا القانون.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئیعادەی صیاغەمان بەم شێوەیە کردۆتەوە:

(على مجلس الوزراء والجهات ذات العلاقة تنفيذ احكام هذا القانون).

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

موفتەرەحی لیژنەی یاسایی بۆ تەعدیلی ئەم ماددەیە وەکو هەموو قانونەکانی تر دەیخەمە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵ دایە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، کێ لەگەڵدا نییە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، بەکۆی دەنگ وەرگیرا، ماددەی دواتر تکایە.

بەڕێز طارق محمد سعید جامباز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی شەشەم کە دەکاتە هەشتەم:

ئەم یاسایە لە رۆژی دەرکردنیەوەو بلاّو کردنەوەی لە رۆژنامەی وەقائیعی کوردستان جێ بەجێ دەکرێت.

بەڕێز قادر سعید خضر(زانا):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة السادسة:

ينفذ هذا القانون اعتباراً من تاريخ صدوره ونشره في جريدة وقائع كوردستان.